

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUS YLIOPISTOJEN PERUSRAHOITUKSEN LASKENTAKRITEEREISTÄ

Pääasiallinen sisältö

Asetuksella ehdotetaan säädettäväksi yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä. Yliopistojen rahoitusmalli vastaisi pääosin voimassa olevan asetuksen mukaista rahoitusmallia mutta asetuksen säännöksiin ehdotetaan hallitusohjelman keskeisten korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen kytkeytyviä välttämättömiä muutoksia yliopistojen autonomiaa ja rahoituksen ennakoitavuutta samalla turvaten.

Vuodesta 2025 alkaen sovellettava yliopistojen rahoitusmalli olisi perusrakenteeltaan samankaltainen kuin sopimuskaudella 2021—2024 voimassa oleva malli. Rahoitusmalli muodostuisi edelleen tuloksiin perustuvasta indikaattoripohjaisesta koulutuksen ja tutkimuksen rahoitusosioista ja tulevaisuuden kyvykkyyksiä luovasta strategiarahoituksesta. Lisäksi yliopistoilla olisi jatkossakin erikseen huomioon otettavia ja rahoitettavia valtakunnallisia tehtäviä.

Koulutus- ja osaamistason nostamista koskevaa tavoitetta edistettäisiin uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrää koskevalla uudella rahoitusperusteella. Suoritetuilla tutkinnoilla ja muulla kuin tutkintoon johtavalla koulutuksella säilyisi edelleen merkittävä rooli rahoituskriteereinä. Yliopistoissa suoritettujen tohtoritutkintojen painoarvoa nostettaisiin.

Koulutuskapasiteetin tehokkaamman käytön edistämiseksi useamman saman tasoisen tutkinnon suorittaneista opiskelijoista korkeakouluille kohdennettava rahoitus olisi nykyistä pienempi. Lisäksi tutkintokoulutuksen läpäisyn parantamiseksi tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen painoarvoa nostettaisiin. Tutkinnon suorittaneiden työllistyminen, uraseuranta ja opiskelijoilta saatava palaute koulutuksen laadusta säilyisivät rahoituskriteereinä.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan merkitystä korkeakoulujen rahoituksen kohdentamisessa vahvistettaisiin. Julkista rahoitusta täydentävän ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hankkimista kannustettaisiin vahvistamalla kansainvälisen kilpaillun T&K-rahoituksen ja yritysrahoituksen painoarvoa.

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2025. Yliopistojen vuosien 2025 ja 2026 rahoituksen laskentaan esitetään sisällytettäväksi muutosrajoitin, jolla on tarkoitus turvata yliopistoja liian suurilta muutoksilta kuitenkin siten, ettei samalla liudenneta kohtuuttomasti tavoiteltuja kannustevaikutuksia.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Yliopistolain (558/2009) 49 §:n 3 momentin (1367/2018) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistoille perusrahoitusta laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Yliopistolain 49 §:n 6 momentin (954/2011) mukaan 3 momentin mukaisten rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Laskennallisin perustein myönnettävän rahoituksen perusteena olevista laskentakriteereistä säädetään puolestaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Yliopistolain 49 §:n 3 momentin mukaisten rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta säädetään yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009; jäljempänä yliopistoasetus) 5–7 §:ssä. Osana korkeakoulujen rahoitusmallien uudistamista sopimuskaudelle 2025–2028 mainittuja säännöksiä on muutettu valtioneuvoston asetuksella yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (11.4.2024; /2024) tukemaan hallitusohjelman tavoitteita ja yliopistojen autonomiaa. Valtioneuvoston asetus tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Osana korkeakoulujen rahoitusmallien uudistamista myös opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä ehdotetaan uudistettavaksi tukemaan hallitusohjelman tavoitteita.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä. Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti maaliskuussa 2023 yhdessä korkeakoulujen ja niiden henkilöstön ja opiskelijoiden sekä keskeisten sidosryhmien kesken työryhmän korkeakouluohjauksen ja korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen rahoitusmallien uudistamiseksi ([KK-OHRA-työryhmä](#)). Työryhmä teki joulukuussa 2023 ehdotuksensa korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen rahoitusmallien uudistamiseksi vuodesta 2025 alkaen ja niiden pohjalta ehdotukset tarvittavista säädösmuutoksista ([Ehdotus ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen valtakunnallisten rahoitusmallien uudistamiseksi vuodesta 2025 alkaen. Työryhmämuistio. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2024: 4](#)).

KK-OHRA-työryhmän työtä on tukenut aiemmin vuonna 2023 valmistunut korkeakoulujen ohjaus- ja rahoituskäytänteiden kansainvälinen arviointi ([Evaluation of governance and funding practices used by Ministry of Education and Culture for steering Finnish Higher Education Institutions. Final report 2023. Kalle Nielsen, Zsuzsa Javorka, Kimmo Halme, Anne-Mari Järvelin, Gerwin Evers, Florian Berger, Amanda Bengtsson Jallow, Amber van deer Graaf, Katri Haila & Kalle Piirainen](#)), jonka yhteydessä kuultiin laajasti korkeakouluuyhteisöä ja sidosryhmiä. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman arvioinnin tavoitteena oli selvittää, miten ministeriön tulisi kehittää korkeakoulujen ohjausta ja rahoitusta muuttuvassa toimintaympäristössä, jotta se voisi parhaalla mahdollisella tavalla parantaa korkeakoulujen laatua ja vaikuttavuutta.

KK-OHRA-työryhmä hyödynsi myös OECD:n tekemiä selvityksiä, joissa on vertailtu Suomen korkeakoulujärjestelmää ja rahoituskäytänteitä muiden samankaltaisten järjestelmien kanssa ([OECD 2023. The future of Finland's funding](#)

[model for higher education institutions. OECD Education Policy Perspectives, No. 76 ja OECD 2022. Expanding and steering capacity in Finnish higher education. Thematic policy brief, OECD Education Policy Perspectives, No. 50](#)). Tavoitteena oli löytää mahdollisia hyviä käytänteitä ajankohtaisten politiikkatavoitteiden edistämiseksi.

Työryhmätyön aikana järjestettiin kaksi verkkokyselyä. Kevään 2023 kyselyssä korkeakoulu yhteisöltä ja sidosryhmiltä kerättiin näkemyksiä siitä, miten korkeakoulujen ohjausta ja rahoituskannusteita tulisi kehittää. Syksyn 2023 kyselyssä kerättiin puolestaan näkemyksiä siitä, kuinka vaikuttavina keskeisimmät KK-OHRA-työryhmässä esillä olleet kannusteet nähtiin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti vuonna 2023 neljä kaikille avointa Teams-tilaisuutta, joissa oli mahdollista saada tietoa ja käydä keskustelua ohjaus- ja rahoituskäytänteiden valmistelusta.

KK-OHRA-työryhmän alustavia ehdotuksia ja keskeisiä korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita käsiteltiin korkeakoulujen ja tiedelaitosten johdon seminaarissa marras-joulukuun vaihteessa 2023. Tilaisuudessa oli edustettuna korkeakoulujen ja tiede-laitosten johdon lisäksi henkilöstö- ja opiskelijajärjestöjen ja keskeisten sidosryhmien edustajia.

KK-OHRA-työryhmän ehdotuksiin perustuvat asetusluonnokset olivat lausuntokierroksella 23.1.2024–20.2.2024. Neljän viikon lausuntoaika perustui erityisesti valmistelun kiireellisyyteen, joka liittyy tarpeeseen vahvistaa vuodesta 2025 lukien noudatettavat rahoitusmallit ennen opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välillä käytäviä sopimuskautta 2025–2028 koskevia tavoiteneuvotteluja. Lausuntokierroksella olleet asetusluonnokset vastasivat osallistavasti valmisteltuja KK-OHRA-työryhmän valmistelemia asetusluonnoksia, jotka julkistettiin 15.12.2023. Lausunnonantajilla on siten ollut mahdollisuus perehtyä ehdotuksiin noin kahden kuukauden ajan.

Lausuntoa pyydettiin yliopistoilta, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäministeriöltä, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvostolta, Suomen yliopistojen rehtorineuvostolta, korkeakoulujen toiminnan kannalta keskeisiltä työnantajajärjestöiltä ja ammattiliitoilta, Business Finlandilta, Keskuskauppakamarilta, Kuntaliitolta, Opetushallitukselta, Kansalliselta koulutuksen arviointikeskukselta, Suomalaiselta Tiedeakatemialta, Suomen ammattiin opiskelevien liitolta, Suomen Kansanopistoyhdistykseltä, Suomen kesäyliopistot ry:ltä, Suomen lukiolaisten liitolta, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry:ltä, Suomen opiskelijakuntien liitolta, Suomen Tiedeakatemioiden liitolta, Suomen Tiedeseuralta, Suomen yliopistojen rehtorineuvostolta, Suomen ylioppilaskuntien liitolta, Svenska Tekniska Vetenskapsakademien i Finland STV:ltä, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnalta, Tieteellisten seurain valtuuskunnalta, Tilastokeskukselta, Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiöltä, Tutkimuseettiseltä neuvottelukunnalta, Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanetilta.

Saatua lausuntopalautetta on käsitelty muistion luvussa 5.

Asetusehdotus on ollut Lasten, nuorten ja perheiden ministerityöryhmän kirjallisessa käsittelyssä 2.4.-4.4.2024.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Yliopistolain 49 §:n 3 momentin (1367/2018) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistoille perusrahoitusta laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella.

Yliopistolain 49 §:n 3 momentin mukaisten rahoitusperusteiden laskennasta ja keskinäisestä jakautumisesta säädetään tarkemmin yliopistoasetuksen 5–7 §:ssä. Mainittuja säännöksiä on muutettu 11.4.2024 valtioneuvoston asetuksella yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (/2024), joka tulee voimaan 1.1.2025.

Vuodesta 2025 alkaen sovellettava yliopistoasetuksen mukainen yliopistojen rahoitusmalli on perusrakenteeltaan samankaltainen kuin sopimuskaudella 2021—2024 voimassa oleva malli. Rahoitusmalli muodostuu edelleen tuloksiin perustuvasta indikaattoripohjaisesta koulutuksen ja tutkimuksen rahoitusosioista ja tulevaisuuden kyvykkyysia luovasta strategiarahoituksesta. Lisäksi yliopistoilla on jatkossakin erikseen huomioon otettavia ja rahoitettavia valtakunnallisia tehtäviä. Perusrahoitus kohdennetaan edelleen yhtenä kokonaisuutena yliopistoille. Yliopistot päättävät jatkossakin itsenäisesti niille myönnetyn rahoituksen käytöstä omien käytänteidensä mukaisesti.

Yliopistoasetuksen 5 §:n mukaan perusrahoituksesta suurin osa määräytyy edelleen toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja laajuuden perusteella, mutta sen osuutta on kasvatettu 81 prosenttiin (nykyisin 76 prosenttia). Vastaavasti muiden koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteiden perusteella määräytyvän rahoituksen osuutta on pienennetty 19 prosenttiin perusrahoituksesta (nykyisin 24 prosenttia). Toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja laajuuden perusteella määräytyvä osuus rahoituksesta jakaantuu jatkossakin koulutuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka uudessa rahoitusmallissa on 44 prosenttia koko perusrahoituksesta (nykyisin 42 prosenttia), sekä tutkimuksen perusteella määräytyvään rahoitusosuuteen, joka on 37 prosenttia koko perusrahoituksesta (nykyisin 34 prosenttia).

Yliopistoasetuksen 6 §:n mukaan koulutuksen perusteella määräytyvä rahoitusosuus perustuu jatkossakin suoritettuihin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin ja opintopisteisiin, yliopistosta valmistuneiden työllistymiseen ja uraseurantaan sekä opiskelijapalautteeseen. Näiden rahoitusperusteiden lisäksi koulutus- ja osaamistason nostamista koskevaa hallitusohjelman tavoitetta on edistetty uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrää koskevalla uudella rahoitusperusteella.

Pääministeri Orpon hallitusohjelma korostaa koulutustason nostamiseksi tarvetta suunnata korkeakoulutusta aiempaa voimakkaammin ensimmäistä tutkintoa suorittaville ja vahvistaa koulutuksen läpäisyä. Rahoitusjärjestelmän on tuettava myös tutkintoja pienempien osaamiskokonaisuuksien suorittamista. Korkeakoulujen profiloitumisen tukemista on jatkettava, jotta voimavarat käytettäisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Korkeakouluja kannustetaan kansalliseen ja

kansainväliseen yhteistyöhön sekä löytämään tutkimusalat ja omat vahvuusalat, joilla ne voivat tavoitella maailman kärkeä. Välttämätöntä on varmistaa osaajien saatavuus ja riittävät koulutusmäärät sekä Suomen houkuttelevuus ulkomaisten osaajien näkökulmasta. Tavoitteena on Suomeen ohjautuvan EU:n T&K-rahoituksen kaksinkertaistaminen ja tutkimuksessa korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön vahvistaminen.

Korkeakoulujen ohjaus- ja rahoituskäytänteiden kansainvälisen arvioinnin mukaan nykyisessä ohjausjärjestelmässä yhdistyy korkeakoulujen vahva autonomia ja tehokkuutta painottava rahoitusmalli. Järjestelmä pyrkii säilyttämään nykytilaa. Muutokset ovat tarpeen, jos ohjauksessa halutaan painottaa nykyistä enemmän katsetta tulevaisuuteen. Arvioinnin mukaan rahoituksen periaatteet tunnetaan hyvin korkeakouluissa ja rahoitusmallilla on merkittävä vaikutus myös korkeakoulujen autonomian piirissä oleviin päätöksiin. Yleisellä tasolla rahoitusmallia pidetään toimivana ja läpinäkyvänä verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Arvioinnin perusteella muutostarpeita on nähty rahoitusmallin strategiarahoitusosuudessa korkeakoulujen autonomian ja yhteistyön vahvistamiseksi sekä rahoituskannusteiden luomiseksi rahoituspohjan laajentamiseksi julkisen rahoituksen rinnalle.

Arvioinnin johtopäätöksiä on otettu jo huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välisissä ohjauskäytänteissä. Sopimuskauden 2025–2028 valmisteluohjeessa ministeriön ja korkeakoulujen välisen sopimuksen sisällössä on korkeakoulujen yhteisiä tavoitteita lukuun ottamatta lähdetty liikkeelle korkeakoululähtöisesti ja profiloitumista vahvistaen.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vaikutukset ja vaikuttavuus toteutuvat useimmiten vasta pitkällä aikavälillä. Näin huomiota on kiinnitetty kannusteiden ohjausvaikutusten selkeyteen, korkeakoulujen omaehtoisen strategisen kehittämisen edistämiseen sekä korkeakoulujen yhteistyön, innovaatiokyvykkyyden ja joustavuuden lisäämiseen toimintaympäristön muutoksiin reagoimisessa.

Osana korkeakoulujen rahoitusmallien uudistamista myös opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä ehdotetaan uudistettavaksi tukemaan hallitusohjelman tavoitteita. Uutta asetusta sovellettaisiin vuoden 2025 alusta.

Koulutus- ja osaamistason nostamista koskevaa tavoitetta edistettäisiin uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrää koskevalla uudella rahoitusperusteella. Suoritetuilla tutkinnoilla ja muulla kuin tutkintoon johtavalla koulutuksella säilyisi edelleen merkittävä rooli rahoituskriteereinä. Yliopistoissa suoritettujen tohtoritutkintojen painoarvoa nostettaisiin.

Koulutuskapasiteetin tehokkaamman käytön edistämiseksi useamman saman tasoisen tutkinnon suorittaneista opiskelijoista korkeakouluille kohdennettava rahoitus olisi nykyistä pienempi. Lisäksi tutkintokoulutuksen läpäisyn parantamiseksi tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen painoarvoa nostettaisiin. Tutkinnon suorittaneiden työllistyminen, uraseuranta ja opiskelijoilta saatava palaute koulutuksen laadusta säilyisivät rahoituskriteereinä.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan merkitystä korkeakoulujen rahoituksen kohdentamisessa vahvistettaisiin. Julkista rahoitusta täydentävän ulkopuolisen rahoituksen hankkimista kannustettaisiin vahvistamalla kansainvälisen kilpaillun T&K-rahoituksen ja yritysrahoituksen painoarvoa.

4 Pääasialliset vaikutukset

Vuonna 2024 valtion yliopistojen toimintaan kohdennettava yliopistolain mukainen rahoitus on noin 2 173 miljoonaa euroa, josta laskennallisena perusrahoituksena kohdennetaan 1 913 miljoonaa euroa. Tämä opetus- ja kulttuuriministeriön kautta kanavoituva perusrahoitus kattaa keskimäärin noin kaksi kolmasosaa yliopistojen kokonaisrahoituksesta. Yliopistojen perusrahoituksella turvataan kaikille yliopistoille resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja edellytykset toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen. Rahoitusmalli korostaa yliopistojen toiminnan pitkäjänteistä luonnetta, rahoituskehityksen vakautta ja toiminnan tuloksellisuutta. Rahoitusmalli kannustaa strategiseen kehittämiseen siten, että keskimääräistä tuloksellisemmat, tehokkaammat ja vaikuttavammat yliopistot hyötyvät.

Uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrää koskevalla uudella laskentakriteerillä edistettäisiin koulutus- ja osaamistason nostamista. Muutos kannustaisi yliopistoja hyödyntämään täysimääräisesti käytettävissä olevia keinoja (muun muassa ensikertalaisten kiintiön koko, valintatavat eri hakijaryhmissä) ensikertalaisten osuuden kasvattamiseksi turvaten kuitenkin samalla asianmukaiset mahdollisuudet päästä koulutukseen myös korkeakoulututkinnon suorittaneille ja opiskelupaikan vastaanottaneille yliopistolain 36 b §:n edellyttämällä tavalla. Rahoitusmallissa huomioitavaan uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrään ei sisällytettäisi lukuvuosimaksuvelvollisia opiskelijoita eikä tilauskoulutusopiskelijoita. Tämä kannustaisi yliopistoja suuntaamaan aloituspaikkoja erityisesti suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen. Uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan uuden laskentakriteerin painoarvo olisi 3 %, joka toteutettaisiin siirtona strategiarahoituksesta (2 % -yksikköä) ja avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettuja opintopisteitä koskevasta rahoitustekijästä (1 % -yksikkö), jonka painoarvo olisi esityksen mukaan 3 % (nykyisin 4 %). Jatkuvan oppimisen kannusteet rahoitusmallissa säilyisivät kuitenkin riittävinä, ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen valmistelu liittyen avoimen korkeakoulutuksen maksujen enimmäismäärän korottamiseen. Ehdotuksessa ensikertaisten opiskelijoiden rahoitustekijä huomioidaan muista indikaattoreista poiketen yhden vuoden toteuman mukaisena. Tästä johtuen ko. tekijä voi tulevaisuudessa aiheuttaa suhteellisen paljon vuositason muutoksia yliopistojen rahoitusosuuksien välillä.

Koulutuskapasiteetin käyttö tehostuisi ja tutkintokoulutuksen läpäisy paranisivat ehdotettujen tutkintoja koskevien kerroinmuutosten kerroinmuutoksen seurauksena. Yliopistoilla olisi aiempaa vahvempi kannuste opiskelijoiden ohjaus- ja tukipalvelujen kehittämiseen.

Ulkopuolisen tutkimusrahoituksen laskentakriteerien painoarvon kasvattamisella ja yritysrahoitusta koskevalla uudella kertoimella luotaisiin yliopistoille aiempaa vahvemmat kannusteet julkista rahoitusta täydentävän ulkopuolisen rahoituksen

hankkimiseen. Tätä kautta rahoituspohja monipuolistuisi ja myös kilpaillun EU – rahoituksen kotiuttaminen vahvistuisi.

Yliopistojen toiminta on pitkäjänteistä ja muutokset aikasykliltään hitaita johtuen erityisesti pitkästä tutkintokoulutuksesta ja pitkäjänteisestä tutkimuksesta. Näin ollen myöskään rahoitustason muutokset eivät voi olla mallimuutoksen johdosta nopeita, vaan niiden vaikutus syntyy pidemmällä aikavälillä toiminnan suuntautumisen myötä.

Yksittäisten indikaattorien laskentaan kohdistuneet muutokset eivät aiheuta juurikaan muutoksia yliopistojen välisiin rahoitussuhteisiin. Yksittäisten indikaattorien painoarvojen muutoksista eniten vaikutusta on jatkuvan oppimisen indikaattorin painoarvon pienentämisellä. Verrattaessa ehdotetun rahoitusmallin koulutus- ja tutkimusosioiden kokonaisuutosta voimassa olevaan rahoitusmalliin arvioidaan, että kuudella yliopistolla (VY, TY, ÅA, SHH, HY, ISY) muutoksen arvioidaan olevan vaihteluvälillä - 0,1 % – 0,4 % ja neljällä yliopistolla (TaU, OY, AYO, LUT) välillä 0,6–1,3 %. Kolmella yliopistolla (TaiY, JY, LY) koulutus- ja tutkimusosioiden rahoituksen aleneman arvioidaan olevan yli 2 %. Taideyliopiston rahoituksen aleneman arvioidaan olevan yli 3 %. Ehdottavaan asetukseen sisältyvä siirtymäsäännös rajoittaisi kuitenkin muutosta vuosina 2025 ja 2026.

Yksittäisen yliopiston todellisten rahoitusmuutosten suuruus tarkentuu keväällä 2024 rahoituskehityksen varmistuessa ja rahoituslaskennassa huomioon otettavien uusimpien toteumatietojen valmistuessa. Rahoitusmalliin esitetty kahden vuoden muutosrajoitin poistaa kohtuuttomat negatiiviset yliopistokohtaiset muutokset. Lisäksi osa arvioidusta euromääräisestä vähennyksestä pienenee rahoituskehityksen kasvaessa korkeakouluindeksien huomioon ottamisen perusteella. Korkeakoulun rahoitustasoon tulee vaikuttamaan myös valtakunnallisten tehtävien rahoitukseen kehysmuutosten perusteella tehtävät tarkennukset ja strategiarahoituksen kohdentuminen. Muutosten arvioinnissa ei ole otettu huomioon strategiarahoitusta, josta yliopistojen kanssa neuvotellaan syksyllä 2024.

5 Lausuntopalaute

Yliopistojen vuodesta 2025 alkaen sovellettavaa rahoitusmallia koskevat asetuseronnokset (valtioneuvoston asetus ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetus) olivat lausuntokierroksella 23.1.2024–20.2.2024 (lausuntopalvelu.fi). Asetuseronnoksista an-nettiin yhteensä 55 lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, Oulun yli-opisto, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Aalto-yliopisto, Turun yliopisto, Tampereen yliopisto / Tampereen korkeakoulusäätiö sr, Vaasan yliopisto, Taideyliopisto, Jyväskylän yliopisto, Åbo Akademi, Helsingin yli-opisto, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Suomen ylioppilaskuntien liitto ry, Oulun yliopiston ylioppilaskunta, Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta, Turun yliopiston ylioppilaskunta, Aalto-yliopiston ylioppilaskunta, Åbo Akademi Studentkår, Helsingin yliopiston ylioppilaskunta, Tampereen ylioppilaskunta, Vaasan yliopiston ylioppilaskunta, Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry, Suomen Lukiolaisten Liitto, Suomen nuorisovalan kattojärjestö Allianssi, Akava ry, STTK ry, Professoriliitto, Tieteentekijöiden liitto, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Ammattiliitto Pro ry, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, Julkisan koulutettu-jen

neuvottelujärjestö JUKO ry, Akavan Erityisalat, Yliopistojen opetusalan liitto YLL ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry, Tehy ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Teknologiateollisuus ry, Sivistysala ry, Metsäteollisuus ry, MTK, Rakennusteollisuus RT ry, Kemianteollisuus ry, Suomen Akatemia, Opetushallitus, Tilastokeskus, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Vaikuttavuussäätiö, Suomen kesäyliopistot ry, Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry, Ohjauskonsultit Oy, Suomen opinto-ohjaajat ry ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus.

Saadussa lausuntopalautteessa painottui vahvasti henkilöstö- ja opiskelijajärjestöjen ohella ammattijärjestöjen näkemykset, koska lausunnonantaneista vain 11 oli yliopistoja. Lapin yliopisto ja Svenska handelshögskolan eivät antaneet lausuntoa ja Vaasan yliopiston lausunnossa ei otettu kantaa yksittäisiin esityksiin. Vaasan yliopisto katsoi kuitenkin, että esitetyt muutokset ovat pääpiirteittäin hyväksyttävissä. Valtiovarainministeriö kannatti ehdotettuja muutoksia. Yleisesti koettiin, että mallin muutokset luovat korkeakouluille vahvat kannusteet pyrkiä hallitusohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Kokonaisuutena tarkastellen esitetystä rahoitusmallissa muutokset nähtiin lopulta melko maltillisina. Taideyliopisto kiinnitti lausunnossaan huomiota rahoitus-asemansa ennustettuun heikkenemiseen suhteessa muihin yliopistoihin ja sen perustamisen yhteydessä tehtyihin lupauksiin rahoitustason pysyvyydestä. Yliopisto piti huolestuttavana ja ongelmallisena kehityssuuntaa, joka eriyttää yliopistojen rahoitusta suoraan koulutusprofiilin perusteella. Lausunnoissa nousi esille myös kustannustason huomioon ottamisen tärkeä merkitys yliopistojen valtion rahoituksen mää- räytymisessä.

Lausunnonantajat pitivät perusteltuna, että rahoitusmalleihin ei tehdä nyt suuria muutoksia, jotta pystytään varmistamaan korkeakoulujen toivomaa rahoituksen ennakoitavuutta. Osa lausunnonantajista katsoi, että pidemmällä aikavälillä rahoitusmallin tulosperusteisuudesta olisi edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta, jotta mahdollistetaan korkeakouluille entistä vakaampi ja ennakoivampi rahoitusympäristö kehittää omaa toimintaansa ja omia strategisia painopisteitä. Nämäkin lausunnonantajat katsoivat, että merkittävämmät muutokset on valmisteltava siten, että korkeakouluilla on käytännössä mahdollisuus valmistautua näiden edellyttämiin toiminnan muutoksiin.

Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereitä ja niiden painoarvoja koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, OY, ISY, TY, TaU, AA, LUT (7)	VY (1)	HY, AYO, TaiY (3)	SHH, LY (2)
Muut	Unifi, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Opetushallitus, Karvi, valtiovarainministeriö (6)	(9)	SYL, AYY, TYY, OYY, VYY, JYY, HYY, Åbo Akademis Studentkår, Tampereen ylioppilaskunta, Allianssi, SOOL, Professoriliitto, Ammattiliitto Pro ry, STTK ry, OAJ, YLL, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, Tehy ry, Akavan Erityisalat, Business Finland, Suomen Kansanopistoyhdistys, Ohjauskonsultit Oy, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus (23)	

Yhteensä	13	10	26	

Kantaa ottaneista 39 lausunnonantajista 33 % (13) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen 1 §:ssä ja liitteessä koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiksi ja niiden painoarvoiksi esitettyjä muutoksia. Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena 26 lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa oli kolme yliopistoa (Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Taideyliopisto).

Ehdotukseen kielteisesti suhtautuneista yliopistoista *Aalto-yliopisto* katsoi, että koulutuksen rahoitusosuuden olisi perusteltua olla kokonaisuutena esitettyä pienempi ja tasapainoisempi tutkimusindikaattoreiden osuuden kanssa. Yliopisto katsoi, että tutkintokoulutuksen perusteettoman kasautumisen ehkäiseminen ja aloituspaikkojen suuntaaminen ensikertalaisille ovat perusteltuja tavoitteita, mutta rahoitusmalliehdotuksessa ensikertalaisuus ja tutkinnon suorittaminen tavoiteajassa saavat suuremman painoarvon kuin mihin yliopistolla on tosiasiaa mahdollisuus vaikuttaa. Aiemmin saman tasoisen korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on jo kasvanut ensikertalaiskiintiöiden ollessa käytössä. Tutkintojen kasautumisen ratkaisuksi tarvitaan pienempiä oppimiskokonaisuuksia ja sujuvia siirtymiä ja koulutuskapasiteettia tulee suunnata aloille ja alueille, joilla aloituspaikkojen määrä suhteessa ensisijaisiin hakijoihin ja alueen nuoreen ikäluokkaan on alhainen. Kasvavaan jatkuvan oppimisen tarpeeseen vastaaminen olisi resursoitava yliopistokehyksen ulkopuolelta. *Helsingin yliopisto* piti parempana säilyttää rahoitusmallissa 4 % jatkuvan oppimisen opintopisteiden osuutena. Toisen tutkinnon painoarvon alentaminen kertoimeen mittaa tietyiltä osin samaa asiaa kuin ensikertalaiskiintiö. Toinen epäsuora päällekkäisyys on myös tutkintomäärät ja kandipalaute. Laskentakriteerit eivät yliopiston näkemyksen mukaan kannusta yliopistoja kansainvälisyyteen tai innovaatiotoimintaan. *Taideyliopisto* ei kannattanut erillisen ensikertalaisuus-kriteerin käyttöönottoa eikä jatkuvan oppimisen kriteerin painoarvon laskemista. Jatkuvan oppimisen painoarvon laskeminen heikentää yliopiston näkemyksen mukaan yliopistojen mahdollisuuksia tarjota kaikille avointa ja saavutettavaa yliopisto-opetusta.

Pääosalla esitykseen kriittisesti suhtautuvista lausunnonantajista huomiot liittyivät tavalla tai toisella ensikertaisten opiskelijoiden rahoituskriteerin käyttöönottoon tai sen suuruuteen. Toinen merkittävä kritiikin kohde oli jatkuvan oppimisen painoarvon laskeminen, minkä katsottiin olevan ristiriidassa hallituksen jatkuvaan oppimiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.

Jatkuvan oppimisen painoarvon laskemisen koettiin (mm. HY, JY, Allianssi, Ammattiliitto Pro, Tehy ry, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut, YLL, Business Finland, Metsäteollisuus ry, Tampereen ylioppilaskunta, STTK, Suomen kansanopistoyhdistys) heikentävän yliopistojen mahdollisuuksia tarjota kaikille avointa ja saavutettavaa yliopisto-opetusta. Opinnoille olisi kysyntää, mutta yliopisto ei voi hinnoitella opintoja maksuasetuksen maksukaton mukaiseksi. Eri aloilla on myös erilaiset mahdollisuudet laajentaa rahoituspohjaansa. Moni lausunnonantaja (mm. Akava, Tieteentekijöiden liitto, JHL, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus) koki, että samanaikaisesti on käynnissä myös monia muita työikäisen

väestön osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin heikentävästi vaikuttavia muutosprosesseja.

Lausunnoissa nousi esille ensikertaisten kiintiöiden nostamiseen liittyvät mahdolliset lainsäädännölliset haasteet. Lausunnoissa tuotiin esille, että säännellyillä aloilla (esimerkiksi sosiaali- ja terveysala, kasvatus- ja opetusala, kirkon ala) urakehitys edellyttää joissakin työtehtävissä kokonaisen uuden tutkinnon suorittamista. Tämä mahdollisuus pienenee ensikertalaisikiintiöiden nostamisella.

Ensikertaisia uusia opiskelijoita koskevasta uudesta rahoitustekijästä saatu lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, AA, LUT (5)	VY, OY (2)	HY, AYO, TY, TaiY (4)	SHH, LY (2)
Muut	EK, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Vaikuttavuussäätiö, valtiovarainministeriö (5)	(9)	SYL, AYY, TYY, OYY, VYY, JYY, HYY, Tampereen ylioppilaskunta, Åbo Akademis Studentkår, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, JHL, Ammattiliitto Pro ry, STTK ry, OAJ, Tehy ry, Professoriliitto, Akavan Erityisalat, YLL, Business Finland, Karvi, Suomen Kansanopistoyhdistys, Ohjauskonsultit Oy, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus (23)	
Yhteensä	10	11	27	

Kantaa ottaneista 37 lausunnonantajasta 27 % (10) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen uutena laskentakriteerinä ehdotetun uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan laskentakriteerin (painoarvo 3 %) käyttöönottoa. Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena 27 lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa oli neljä yliopistoa (Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Turun yliopisto, Taideyliopisto).

Esitykseen kielteisesti suhtautuneista yliopistoista *Taideyliopisto* ei kannattanut erillisen ensikertalaisuus-kriteerin käyttöönottoa eikä jatkuvan oppimisen kriteerin painoarvon laskemista. Taideyliopisto esitti, että ensikertalaisuus-kriteeriä ei tulisi ottaa käyttöön ja rahoitus palautuisi jaettavaksi strategiarahoituksena. *Turun yliopisto* katsoi, että ensikertalaisia koskevan rahoituskriteerin tuominen rahoitusmalliin kannustaisi yliopistoja nostamaan ensikertalaisten kiintiöt erittäin korkeiksi, jolloin em. yliopistolain 36 b §:n kirjaus vaarantuisi. Opiskelijat voisivat jättää saamansa opiskelupaikan vastaanottamatta ensikertalaisuus-aseman menettämisen pelossa, mikä korostuisi erityisesti hakupainealojen kohdalla. Mikäli kriteeri jää malliin, tulisi harkita paikan vastaanottaneiden määrän käyttämistä opiskelun aloittaneiden sijaan, sillä yliopisto ei voi omilla toimillaan vaikuttaa esimerkiksi opintoja siirtävän varusmiespalveluksen ajankohtaan. Ko. rahoituskriteerissä voisi huomioida myös

kolmen vuoden keskiarvon, sillä se reagoisi koulutuslaajennuksiin joka tapauksessa huomattavasti tutkintoja koskevia rahoituskriteereitä nopeammin, ja kuitenkin välttyttäisiin ei-toivotuilta, liian nopeilta rahoituksen muutoksilta. *Aalto-yliopisto* katsoi, että rahoitusmalli on puutteellinen ohjauskeino ehkäisemään koulutuksen kasautumista. Mikäli tutkintojen tai opinto-oikeuksien kasautumista halutaan estää, tulisi tarkastella sääntelyn ja sen tulkinnan tarkoituksenmukaisuutta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin rahoitusmallin sijaan. Yliopisto katsoi, ettei indikaattorin osuutta tule kasvattaa ehdotetusta. *Helsingin yliopisto* katsoi, että ensikertalaisten voimakas suosiminen on ristiriidassa hallituksen jatkuvan oppimisen tavoitteiden kanssa. Yliopisto kiinnitti lisäksi huomiota niihin potentiaalisesti vahingollisiin vaikutuksiin nuorten hyvinvointiin, mitä ensikertalaisten voimakkaalla suosimisella voi olla. Yliopistolain 36 b §:n mukainen sääntely on omiaan ohjaamaan korkeakoulut huomattavan varovaiseen keinojen käyttämiseen, koska on todellinen riski, että valintaperusteet muuten todetaan tuomioistuimessa lainvastaisiksi. Yliopisto katsoi lisäksi, että indikaattoreissa on jonkin verran päällekkäisyyttä. Kun toisen tutkinnon painoarvo laskee samalla kun ensikertalaisuus otetaan käyttöön uutena indikaattorina, niin vaikutus rahoitukseen on moninkertainen.

Ehdotukseen myönteisesti suhtautuneista yliopistoista *Jyväskylän yliopisto* piti tärkeänä, että ennen uuden mallin voimaantuloa käydään huolella läpi ja ennakoidaan, mitä yhdenvertaisuuteen ja juridiikkaan liittyviä haasteita ensikertalaiskiintiön nostamiseen sisältyy ja miten ne olisivat ratkaistavissa. Yliopisto kiinnitti huomiota myös ehdotettuun säännökseen, joka koskee opintojen suoritusajan laskentaa opiskelijan hakeutuessa suorittamaan uudelleen samaa tutkintoa. Sen osalta raportointia koskevissa ohjeissa on tarpeen huolellisesti määritellä ensimmäinen opiskeluoikeus siten, että sillä tarkoitetaan vanhinta samaa tutkintoa koskevaa opiskeluoikeutta. *Oulun yliopisto* piti ehdotettua uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan laskentakriteerin painoarvoa perusteltuna. Kyseiseen rahoitustekijän osuuden kattaminen ehdotetulla tavalla (siirto jatkuvan oppimisen ja ohjelmarahoituksen rahoitusosuuksista) on yliopiston mukaan myös kannatettava ratkaisu. *Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto* katsoi ehdotuksen tukevan valtakunnallista tavoitetta korkeakoulutettujen nuorten määrän lisäämisestä ja olevan tarpeen tilanteessa, missä lukion suorittaneita opiskelijoita on vielä runsaasti ilman ensimmäistä opiskelupaikkaa. *Itä-Suomen yliopisto* kannatti uutta rahoituskriteeriä, mutta katsoi osuuden siirron avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettuja opintopisteitä koskevasta rahoitustekijästä olevan ristiriidassa tämän indikaattorin taustalla olevan tavoitteen (koulutuksen kasautuminen) näkökulmasta; tutkintojen täydentäminen voi useinkin olla nopeavaikutteisempi mahdollisuus täydentää osaamista nykyisen toisen tutkinnon sijaan. *Tampereen yliopisto* ja *Åbo Akademi* kannattivat ehdotusta.

Lausunnonantajat ymmärsivät tarpeen koulutuksen perusteettoman kasautumisen ehkäisemiseksi ja tutkintokoulutuspaikkojen vahvemman suuntaamisen ensikertalaisille osana osaamistason nostoa tukevia toimenpiteitä. Indikaattorin painoarvo koettiin kuitenkin suhteettoman suurena rahoitusmallin kokonaisuudessa, erityisesti huomioiden yliopistojen rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa hakijapooliinsa. Ensikertalaisia koskevan rahoituskriteerin tuominen rahoitusmalliin kannustaisi yliopistoja nostamaan ensikertalaisten kiintiöt erittäin korkeiksi, jolloin yliopistolain 36 b oleva hakijoiden yhdenvertaisuus voisi vaarantua. Ensikertalaisten

määrän tuominen mukaan malliin voisi johtaa myös ei-toivottuihin seurauksiin, joissa opiskelijat jättäisivät saamansa opiskelupaikan vastaanottamatta ensikertalaisuusaseman menettämisen pelossa, mikä korostuisi erityisesti hakupainealojen kohdalla.

Uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan laskennan rajaaminen yhden vuoden toteumaan mahdollistaa lausuntojen mukaan rahoituksen nopeavaikutteisemmän mukautumisen yliopistossa tehtyihin ensikertaisten opiskelijoiden määrää kasvattamiin toimenpiteisiin. Toisaalta yhden vuoden tarkastelujakso rahoituksen perustana katsottiin luovan tarpeetonta epävakautta vuosittaisiin rahoitusosuuksiin (Aalto-yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Oulun yliopisto).

Kriittiset huomiot liittyivät osin siihen, että rahoituskriteerin edellyttämä rahoitus katetaan osin jatkuvan oppimisen rahoitusosuutta pienentämällä. Avoimen yliopisto-opetuksen ym. painotuksen heikkenemisen koettiin olevan ristiriidassa yksilöiden, työelämän ja yhteiskunnan jatkuvan oppimisen tavoitteiden kanssa. Jatkuvan oppimisen painokerroin perustuu avoimessa yliopisto-opetuksessa, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettuja opintopisteitä. Juuri edellä mainittuihin opintoihin aiemman samantasoisien korkeakoulututkinnon suorittaneita olisi tarkoituksenmukaista ohjata nykyistä vahvemmin silloin, kun koko tutkinnon suorittaminen ei ole edellytyksenä työllistymiselle tai pätevoitymiselle. Avoimen yliopiston opinnot toimivat myös väyläopintoina tutkinto-ohjelmiin, jolloin avoimen väylän kautta opiskelemaan tulevat myös suorittavat tutkintonsa nopeutetusti. Rahoitusmallimuutoksen kanssa samaan aikaan toteutetut valtionrahoituksen leikkauksen heikentävät jatkuvan oppimisen tarjontaan.

Alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen tavoiteaikakertoimia koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, LUT, TY, TaiY (6)	VY (1)	HY, AYO, OY, ÅA (4)	SHH, LY (2)
Muut	EK, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Tehy ry, Vaikuttavuussäätiö, Business Finland, Opetushallitus, Suomen Kansanopistoyhdistys, valtiovarainministeriö (9)	(9)	SYL, AYY, TYY, OYY, VYY, HYY, JYY, Tampereen ylioppilaskunta, Åbo Akademis Studentkår, Allianssi, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, Tieteentekijöiden liitto, JHL, Akavan Erityisalat, OAJ, YLL, Professoriliitto, Ammattiliitto Pro ry, Kemianteollisuus ry, Karvi, Ohjauskonsultit Oy (21)	
Yhteensä	15	10	25	

Kantaa ottaneista 40 lausunnonantajasta 38 % (15) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksessa olevaa esitystä alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen tavoiteaikakertoimen nostamista (1,8). Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena 25 lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa oli neljä yliopistoa (Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Oulun yliopisto, Åbo Akademi).

Ehdotukseen kielteisesti suhtautuneista yliopistoista *Aalto-yliopisto* katsoi nykyisen kertoimen 1,5 luovan jo yliopistoille varsin vahvan taloudellisen kannusteen huolehtia opintojen sujuvuudesta. Korkeakouluilla on jäljellä erittäin vähän vaikuttavia keinoja kannustaa opiskelijoita ripeämpään valmistumiseen ilman osaamistavoitteiden laskemista. Vuosien 2015–2022 välillä tavoiteajassa suoritettujen yliopistotutkintojen osuus on kasvanut ja vastaavasti yli 12 kuukautta tavoiteajan jälkeen suoritettujen tutkintojen osuus on laskenut. Yliopisto viittasi myös opiskelijoiden tarpeeseen turvata toimeentulo ja kerryttää alan työkokemusta, mikä vaikuttaa tavoiteajassa valmistumiseen negatiivisesti. Myös *Helsingin yliopisto* näki, että jo kerroin 1,5 tarjoaa korkeakouluille voimakkaan kannusteen rakentaa koulutusprosessit niin mutkattomiksi kuin mahdollista, jotta opiskelijat saadaan valmistumaan määräajassa. Opiskelijan valmistumiseen määräaikaan mennessä vaikuttaa moni sellainen asia, johon yliopisto ei voi vaikuttaa. Etenkin suurten kasvukeskusten yliopistojen haasteena on myös se, että hyvin moni opiskelija joutuu tekemään töitä opintojen ohella. *Oulun*

Yliopisto katsoi, että tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen nykyinen kerroin (1,5) luo riittävän kannustimen.

Ehdotukseen myönteisesti suhtautuneista yliopistoista *Jyväskylän yliopisto* piti tavoiteaikakerrointa koskevaa ehdotusta tarkoituksenmukaisena ja tutkintopolkujen sujuvoittamista tärkeänä tavoitteena. *Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto* katsoi tavoiteaikakertoimen noston kannustavan yliopistoja sujuvoittamaan opintoprosesseja ja tarjoamaan aikaisempaa joustavammin suoritusmahdollisuuksia opiskelijoille. Nopea valmistuminen on myös opiskelijan etu. *Turun yliopisto* katsoi, että tavoiteaikakertoimen nostamisen taustalla oleva tavoite läpäisyn kehittämisestä on perusteltu ja hallitusohjelman tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen. Yliopiston keinot vaikuttavat opiskelijan valmistumiseen ovat kuitenkin viime kädessä rajalliset ja siitä syystä yliopisto katsoi, että myös tavoiteajassa + max 12kk valmistuneiden osalta kerrointa voisi hieman korottaa nykyisestä 1,3:sta. *Taideyliopisto* kannatti tutkintojen tavoiteajassa suorittamisen painoarvon nostamista, koska yliopisto voi vaikuttaa valmistumisen sujuvuuteen omin toimin.

Tavoiteaikakertoimen taustalla oleva ajatus opintojen sujuvoittamisesta ja läpäisyn parantamisesta nähtiin kannatettavana myös esitykseen kriittisesti suhtautuvissa.

Ehdotukseen myönteisesti suhtautuneet katsoivat yliopistojen voivan vaikuttaa valmistumisen sujuvuuteen myös omin toimin tai ainakin kaikilla korkeakouluilla on vaikuttamiseen samat mahdollisuudet. Toisaalta erityisesti osa yliopistoista katsoi, että niiden mahdollisuudet vaikuttaa tavoiteaikojen toteutumiseen ovat rajallisia.

Kriittisesti suhtautuvat näkivät nykyisen kertoimen (1,5) olevan riittävän vahva taloudellinen kannuste opintojen sujuvuudesta huolehtimiseen. Työvoimapulasta kärsivillä aloilla ja alueilla voimakas työvoimakysyntä vaikuttaa myönteisesti opintojen aikaisiin työmahdollisuuksiin. Moni opiskelija myös joutuu tekemään töitä opintojen ohella. Tavoiteaikakertoimen muutoksen katsottiin vaarantavan opiskelijoiden mahdollisuuksia yksilöllisille opintopoluille ja valinnoille, mikä heikentää korkeakoulutettujen osaamisen monimuotoisuutta. Tavoiteaikakertoimen

nostaminen ei tue jatkuvaa ohjaamista pienempien opintokokonaisuuksien suuntaan. Jotkut lausunnonantaneista myös pelkäsivät kertoimen nostamisesta seuraavan mahdollisesti kurssien opintovaateen laskemista, joka voi taas johtaa korkeakoulutuksen laadun heikentymiseen. Kertoimen nostaminen katsottiin voivan vähentää myös entisestään opiskelijoiden halua kansainvälisiin liikkuvuusjaksoihin, jotka ovat jo nyt monessa yliopistossa alhaisia.

Toisen saman tasoisen tutkinnon kerrointa koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, LUT, TY (5)	VY (1)	HY, AYO, OY, ÅA, TaiY (5)	SHH, LY (2)
Muut	EK, Sivistysala ry, Opetushallitus, Vaikuttavuussäätiö, Suomen Kansanopistoyhdistys, valtiovarainministeriö (6)	(7)	SYL, AYY, TYY, OYY, VYY, JYY, HYY, Åbo Akademis Studentkår, Tampereen ylioppilaskunta, Allianssi, Akava ry, Akavan erityisalat, Tieteentekijöiden liitto, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry, Professoriliitto, Ammattiliitto Pro ry, JHL, STTK ry, OAJ, YLL, Tehy ry, Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Karvi, Ohjauskonsultit Oy, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus (26)	
Yhteensä	11	8	31	

Kantaa ottaneista 42 lausunnonantajasta 26 % (11) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen esitystä toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen laskemisesta (0,5) tarkoituksenmukaisena. Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena 31 lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa oli viisi yliopistoa (Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Oulun yliopisto, Taideyliopisto, Åbo Akademi).

Ehdotukseen kielteisesti suhtautuneista yliopistoista *Taideyliopisto* halusi tuoda esiin, että toisen tutkinnon painoarvon laskemisella kategorisesti kaikilla aloilla voi olla ennakoimattomia kielteisiä vaikutuksia esimerkiksi pätevyyttä vaativien alojen työvoiman saatavuuteen (kasvatusala, sosiaali- ja terveysala). Yliopisto esitti, että toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen tulisi jatkossakin olla 0,7. *Aalto-yliopisto* katsoi, että saman tasoisen tutkinnon suorittanut opiskelija ei edellytä siinä määrin vähemmän opetusta ja ohjausta, että kertoimen alentaminen 0,7:stä 0,5:een olisi perusteltu. Ensimmäinen tutkinto saattaa olla täysin eri alalta, suoritettu kauan sitten

tai sitä on suoritettu samaan aikaan kuin toista tutkintoa. Koulutuksen kasautumisen ehkäisyssä on hyödynnettävä jatkuvan oppimisen mahdollisuudet kuten pienet oppimiskokonaisuudet. *Helsingin yliopisto* katsoi, että mahdollisuus käyttää ensikertalaisikiintiöitä maisterivalinnoissa edellyttäisi perusteellista yliopistolain muuttamista. Mikäli toisen ylemmän tutkinnon suorittamista halutaan vähentää, ensisijainen keino olisi mahdollistaa lainsäädännöllä yliopistoille toisen maisterintutkinnon suorittamisen rajoittaminen. *Abo Akademi* ja *Oulun yliopisto* katsoivat, että, kertoimen alentaminen on tarpeetonta, kun ensimmäistä kertaa opiskelevat otetaan jo huomioon uudessa ensimmäistä kertaa opiskelevien osuusmittarissa. *Oulun yliopisto* katsoi, että kertoimen laskemista voidaan pitää ongelmallisena myös siitä syystä, että yliopistolla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa useamman tutkinnon suorittamiseen tai aiemmin suoritettujen tutkintojen huomioimiseen opiskelijavalinnassa.

Ehdotukseen myönteisesti suhtautuneista yliopistoista *Turun yliopisto* katsoi, että toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen laskeminen 0,5:een on koulutustason nostamisen sekä koulutuksen kasautumisen ehkäisemisen tavoitteen mukainen toimi ja siten perusteltu. *Tampereen yliopiston* mukaan kertoimen alentaminen luo vahvan kannusteen korkeakouluille vähentää toista tutkintoa suorittavien määrää. Korkeakouluille tulisi luoda myös lainsäädännölliset keinot valita opiskelijoita tämä kriteeri huomioiden. *Jyväskylän yliopisto* totesi, että toisen tutkinnon kertoimen laskemisessa on yhteiskunnan haaste jatkuvan oppimisen ja joustavien koulutuspolkujen lisääntyvään tarpeeseen. *Itä-Suomen yliopisto* katsoi yliopistolla olevan rajallisia mahdollisuuksia vaikuttaa useamman tutkinnon suorittamiseen tai aiemmin suoritettujen tutkintojen huomioimiseen opiskelijavalinnassa. Yliopistojen ja ministeriön käynnistämä työ toimenpiteiksi korkeakoulutuksen tarpeettoman kasautumisen ehkäisemiseksi onkin kannatettavaa. *Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto* piti esitettyä kertoimen laskua maltillisena eikä katsonut sen poistavan yliopistoilta kannustetta tarjota opintoja myös alaa vaihtaville opiskelijoille.

Toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen laskeminen nähtiin esitykseen myönteisesti suhtautuvien lausunnonantajien (JY, ISY, TaU, LUT, TY EK, Sivistysala ry, Opetushallitus, Vaikuttavuussäätiö, Suomen Kansanopistoyhdistys, valtiovarainministeriö) keskuudessa koulutustason nostamisen sekä koulutuksen kasautumisen ehkäisemisen tavoitteen mukaisena toimenä. Kriittisesti suhtautuvat katsovat, että kerrointa ei tulisi muuttaa. Toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen lasku koettiin osittain päällekkäisenä toimenä uusien ensikertaisten opiskelijoiden määrään perustuvan laskentakriteerin kanssa. Yliopistoilla on vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa toisen tutkinnon suorittamismahdollisuuteen ilman syrjiviä käytäntöjä. Esitetty muutos olisi myös ristiriidassa jatkuvan oppimisen tavoitteiden kanssa. Perusteena käytetty aiemmin suoritettujen opintojen hyväksiluku soveltuu ainoastaan tilanteisiin, jossa opiskelija suorittaa kahta hyvin samankaltaista tutkintoa.

Huomiota kiinnitettiin myös kertoimien yhteisvaikutuksen suuruuteen ja siihen, että alakohtaiset kertoimet eivät nykyisellään vastaa kaikilta osin alojen kustannuseroja. Alakohtaisten kertoimien säilyttäminen nykyisellään on välttämätöntä laadukkaan koulutuksen tarjoamiseksi kustannusintensiivisillä aloilla.

Valtiovarainministeriö katsoi, että jatkossa olisi tarkoituksenmukaista seurata, miten toista saman tasoista tutkintoa suorittavien määrä kehittyi, ja arvioida tulisiko toisen saman tasoisen tutkinnon painokerrointa laskea edelleen.

Avoimessa yliopisto-opetuksessa suoritettuja opintopisteitä koskevaan rahoitustekijään ehdotettua henkilötunnusvaatimusta koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, LUT, TY, HY, AYO, OY, ÅA, TaiY (10)	VY (1)	-	SHH, LY (2)
Muut	SYL, EK, Sivistysala ry, Åbo Akademis Studentkår, OAJ, Akava ry, YLL, Karvi, valtiovarainministeriö (9)	23	OYY, VYY, JYY, HYY, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus (5)	
Yhteensä	19	24	5	

Kantaa ottaneista 24 lausunnonantajasta 79 % (19) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksessa olevaa esitystä ottaa rahoituslaskennassa avoimen opintopisteistä

huomioon vain ne, joiden tekijällä suomalainen henkilötunnus. Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena viisi lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa ei ollut yliopistoja.

Esitykseen myönteisesti suhtautuneet lausunnonantajat kokivat, että erityisesti ulkomailta käsin suoritettujen avoimen yliopiston opintojen hyöty Suomen osaamistason nostamisessa on kyseenalainen. Rahoitusmalliin esitetyn muutoksen ei katsottu myöskään estävän kansainvälisten opiskelijoiden osallistumista avoimen opintoihin. Tehtyjen selvitysten perusteella ei näyttäisi siltä, että ulkomailta oleskelevien opiskelijoiden MOOC-suoritukset toimisivat houkuttelevana sisääntuloväylänä perustutkinto-opiskelun pariin kv-opiskelijoille. Toisaalta avoimen tarjonnan kehittäminen kansainvälisesti houkuttelevaksi on korkeakouluille osa kansainvälistä näkyvyyttä ja keino kerätä lisätuloihin. Tärkeänä nähtiin mahdollistaa kansainvälisten osaajien pätevyysopinnot mm. kielitaitoon tai tulevaan ammattiin liittyvien avointen opintojen kautta. Nämä voivat tapahtua ennen varsinaista tutkinto-opiskelua. Ehdotus voi vaikeuttaa Euroopan koulutusalueen tutkinto-ohjelmien osana toteutettavien pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämistä. Erillistä kannustinta ulkomaalaisten suorittamille avoimen opinnoille ei kuitenkaan tarvitse rahoitusmallissa olla. Suomalainen henkilötunnus ei perustu kansalaisuuteen eikä siten rajaa esimerkiksi Suomessa oleskeluluvalla tai vastaavalla asuvia tästä pois. Tärkeänä nähtiin tarve tehostaa ja nopeuttaa suomalaisen henkilötunnuksen saamista.

Esitykseen kriittisesti suhtautuvista Helsingin yliopiston ylioppilaskunta katsoi, että muutos vähentää yliopistojen kannustimia kehittää uudenlaisia, laajasti myös ulkomailta asti houkuttelevia kursseja. Korkeakoulujen tarjoamat elinikäiseen ja jatkuvaan oppimiseen sekä uudelleen koulutukseen liittyvät opintojaksot tulee järjestää saavutettavasti kaikille oppijoille elämäntilanteesta tai varallisuustasosta

riippumatta. Vaasan yliopiston ylioppilaskunta katsoi, että ehdotuksen mukaisesti toimien kansainvälisen opiskelijalta edellytettävä suomalaisen henkilötunnuksen hankkiminen lisää tarpeettomasti hallinnollisia kuluja. Suoritetut opintopisteet ovat merkittäviä riippumatta siitä, onko henkilöllä suomalainen henkilötunnus vai ei. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus katsoi, että avointen yliopisto-opintojen suorittaminen on ollut luonteva väylä maahan muuttaneelle aloittaa esimerkiksi ammattidirektiiviin perustuen oman aiemman tutkinnon täydentäminen suomalaisia osaamistarpeita vastaavaksi. Ehdotuksella on suurin kielteinen vaikutus turvapaikanhakijoiden opiskelumahdollisuuksiin. Sivistysala ry huomautti, että ehdotettuun muutokseen ei ole vielä toimivaa järjestelmää, jolloin sen voimaantulo jo vuonna 2024 on hankalaa.

Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereitä ja niiden painoarvoja koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, TY, HY, AYO, OY, AA (8)	VY, LUT (2)	TaiY (1)	SHH, LY (2)
Muut	Unifi, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Ammattiliitto Pro ry, Tehy ry, Professoriliitto, Suomen Akatemia, Vaikuttavuussäätiö, Business Finland, Karvi, Suomen Kansanopistoyhdistys, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus, valtiovarainministeriö (13)	(19)	AYY, Akava, OAJ, YLL (4)	
Yhteensä	21	21	5	

Kantaa ottaneista 26 lausunnonantajasta 81 % (21) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen asetuksen 2 §:ssä ja sen liitteessä esitettyjä tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöitä ja painoarvoja. OKM asetuksen 2 §:ssä ja liitteessä esitetään tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia: 1. Julkaisujen lukumäärä 14 % 2. Yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä 9 % 3. Kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus 4. Kotimainen ja kansainvälinen yrityksiltä saatu tutkimusrahoitus ja muu kotimainen tutkimusrahoitus 7 %. Esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena viisi lausunnonantajaa. Kriittisesti esitykseen yliopistoista suhtautui vain Taideyliopisto.

Taideyliopisto ei kannattanut ehdotusta vaan katsoi, että monet tutkimusrahoituksen instrumentit eivät tunnista alan tutkimusta. Sama ongelma koskee taiteellista toimintaa ja taiteellisen tutkimuksen julkaisuja, jotka jäävät tuloksina mallin ulkopuolelle. *Taideyliopisto* katsoi, että taidealojen tutkimusrahoitus tulee tyypillisesti säätiöistä, sillä monet tutkimusrahoituksen instrumentit eivät tunnista alan tutkimusta.

Yritysten ja korkeakoulujen yhteistyön hiipuminen on useissa viimeaikaisissa selvityksissä tunnistettu aivan keskeiseksi TKI-ympäristömme haasteiksi. Lausunnonantajat kokivat yleisesti tärkeänä, että yrityksiltä saatuun rahoitukseen ja kansainväliseen kilpailtuun rahoitukseen kannustetaan aikaisempaa enemmän.

Esitykseen kriittisesti suhtautuvat lausunnonantajat kiinnittivät huomiota yliopistojen väliseen kilpailuun ja siihen, että korkeakoulujen rahoitus on vahvasti kasaantuvaa. Yliopistot ovat eriarvoisessa asemassa yritysrahoituksen saamisen osalta. Hyvin rahoitushauissa pärjäävät korkeakoulut lisäävät samalla julkista rahoitustaan rahoitusmallin kautta.

Tohtorin tutkintoja koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, TY, HY, AYO, OY, AA, TaiY, LUT (10)	VY (1)	-	SHH, LY (2)
Muut	Unifi, VYY, JYY, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Akava ry, Tieteentekijöiden liitto, OAJ, YLL, Tehy ry, Suomen Akatemia, Karvi, Vaikuttavuussäätiö, Suomen Kansanopistoyhdistys, valtiovarainministeriö (15)	(19)	AYY, Professoriliitto (2)	
Yhteensä	25	20	2	

Kantaa ottaneista 27 lausunnonantajasta 93 % (25) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen esitystä tohtorin tutkintojen lukumäärää koskevan laskentakriteerin painoarvon nostamisesta 9 %:iin (nykyisin 8 %) ja voimassa olevan asetuksen tohtorin tutkintoja koskevasta rahoitusrajasta luopumisesta. Esitettyä muutosta pidettiin perusteltuna TKI-tavoitteiden näkökulmasta. Lausunnonantaneista 20:llä ei ollut kantaa esitykseen. Kriittisesti esitykseen suhtautuneiden lausunnonantajien joukossa ei ollut yliopistoja. *Professoriliitto* olisi tohtorien lukumäärää koskevan laskentakriteerin painoarvon sijaan nostanut rahoitusmallissa julkaisujen painoarvoa. *Tieteentekijöiden liitto* näki tärkeäksi huolehtia siitä, että väitöskirjatutkijoiden määrän nosto ei vaikuta negatiivisesti tohtorikoulutuksen ja ohjauksen laatuun.

Tutkimusrahoitusta koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, TY, HY, AYO, OY, AA (8)	VY, LUT (1)	TaiY (1)	SHH, LY (2)
Muut	Unifi, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Ammattiliitto Pro ry, Tehy ry, Professoriliitto, Suomen Akatemia, Business Finland, Karvi, Vaikuttavuussäätiö, Suomen Kansanopistoyhdistys, valtiovarainministeriö (12)	(18)	AYY, Akava, OAJ, YLL. Kemianteollisuus ry, Metsäteollisuus ry, (6)	
Yhteensä	20	19	7	

Kantaa ottaneista 27 lausunnonantajasta 74 % (20) piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen esitystä, jonka mukaan kansainvälistä kilpailtua tutkimusrahoitusta koskevan laskentakriteerin painoarvoa nostettaisiin 7 %:iin (nykyisin 6 %) ja kotimaista ja kansainvälistä yrityksiltä saatua tutkimusrahoitusta ja muuta kotimaista tutkimusrahoitusta (Suomen Akatemia, Business Finland) koskevan kriteerin painoarvoa samoin 7 %:iin (nykyisin 6 %). Kotimaisilta ja kansainvälisiltä yrityksiltä saatua tutkimusrahoitusta painotettaisiin laskennassa kertoimella 1,2. Kaikista lausunnonantajista (46) esitystä ei pitänyt tarkoituksenmukaisena 15 % (7). Yliopistoista kriittisesti esitykseen suhtautui vain Taideyliopisto.

Kansainvälisen kilpaillun rahoituksen katsottiin lisäävän suomalaisen tieteen ja korkeakoulukentän verkottumista ja siten myös laatua ja vaikuttavuutta.

Kriittisissä huomioissa katsottiin, että korkeakoulujen rahoitus on vahvasti kasaantuvaa hyvin rahoitushauissa pärjääville. Yritysrahoituksen saamisen mahdollisuus eroaa tieteenalojen ja siten yliopistojen profiilien mukaan. *Taideyliopisto* esitti yritysrahoituksen kertoimen poistamista, koska yliopistot ovat eriarvoisessa asemassa yritysrahoituksen saamisen osalta. EK:n ja Metsäteollisuus ry:n näkemysten mukaan kotimaisilta ja kansainvälisiltä yrityksiltä saatua tutkimusrahoitusta tulisi painottaa laskennassa esitettyä merkittävästi ehdotettua suuremmalla kertoimella. Tärkeänä nähtiin tarkentaa kilpaillun tutkimusrahoituksen tietojen ilmoittamiseen liittyviä ohjeita, jotta yliopistojen tutkimusrahoitus tulee ilmoitettua ja huomioitua yhdenmukaisella tavalla. Yksittäisenä huomiona esitettiin, että kotimaisten rahasto- ja säätiörahoituksen sisällyttämistä rahoitusmalliin tulisi jatkossa harkita. Lisäksi korkeakouluja voisi kannustaa aineettomien oikeuksien suojaamiseen rahoitusmallin kautta, vaikka merkitys on eri aloilla kovin vaihteleva (BF, Metsäteollisuus ry).

Muutosrajoitinta koskeva lausuntopalaute

	Kyllä	Ei kantaa	Ei	Ei lausuntoa
Yliopistot	JY, ISY, TaU, TY, HY, AYO, OY, AA, TaiY, LUT (10)	VY (1)	-	SHH, LY (2)
Muut	Unifi, SYL, AYY, OYY, JYY, HYY, Tampereen ylioppilaskunta, Åbo Akademis Studentkår, Allianssi, Sivistysala ry, Rakennusteollisuus RT, Yhteiskunta-alan	(9)	U	

	korkeakoulutetut ry, Akava ry, Ammattiliitto Pro ry, Tieteentekijöiden liitto, STTK ry, OAJ, Akavan Erityisalat, YLL, Professoriliitto, Tehy ry, Suomen Akademia, Business Finland, Karvi, Suomen Kansanopistoyhdistys, Ohjauskonsultit Oy, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus, (27)			
Yhteensä	37	9	-	

Kantaa ottaneista 37 lausunnonantajasta 100 % piti tarkoituksenmukaisena asetusluonnoksen esitystä, jonka mukaan korkeakoulujen vuosien 2025 ja 2026 rahoituksen laskentaan sisällytettäisiin muutosrajoitin.

Lausunnonantajat katsoivat, että rahoitusmallin muutosten yhteydessä on perusteltua pyrkiä ehkäisemään liian suuria ja nopeita rahoituksen muutoksia, ja näin ollen muutosrajoitinta pidetään tarkoituksenmukaisena. Monet rahoitustekijät perustuvat indikaattoreihin, joiden muuttaminen haluttuun suuntaan ei onnistu lyhyellä aikajänteellä.

Muutosrajoitin voisi olla Jyväskylän yliopiston mukaan 2 % ja Professoriliiton mukaan 0,5 %. Myös Helsingin yliopisto ja YLL ry katsoivat, että pienempi muutosrajoitin toisi enemmän vakautta. JUKO ry katsoi, että rahoituksen pitkäjänteisyyteen kuuluu vähintäänkin se, että yliopistokohtainen rahoitus ei laske vaan nousee indeksiä vastaavasti. Akava ry ja OAJ ry katsoivat, että tulevien muutosten vaikutuksia on seurattava ja analysoitava yliopistokohtaisesti tulossopimusneuvottelujen yhteydessä.

Muu asetusehdotuksesta annettu lausuntopalaute

Jatkossa voitaisiin harkita koulutustason nostamista tukevia lisämuutoksia koulutuksen laskentakriteereihin ja painoarvoihin. Jatkossa on syytä pohtia, tulisiko alempien korkeakoulututkintojen painoarvo nostaa lähemmäs ylempien tutkintojen painoa. Koulutustason nostamisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista painottaa alempia korkeakoulututkintoja nykyistä enemmän. Lisäksi voitaisiin harkita, onko syytä nostaa työllistymisen painoarvoa, jotta työmarkkinoiden kysyntä ja sen muutokset huomioitaisiin rahoitusmallissa nykyistä paremmin. Valtiovarainministeriön katsoo, että jatkossa voitaisiin harkita, että yliopistojen rahoitukseen vaikuttaisi valmistuneiden tohtoreiden määrän lisäksi myös tohtoreiden työllistyminen Suomeen. (VM)

Malliin vaikuttaa kullakin muutokerralla voimakkaasti poliittisesti valmistellun Suomen hallituksen ohjelman toimeenpano. Vaarana on se, että korkeakoululaitoksen kehitystä ohjaa yhä enemmän muut vaikuttimet kuin yliopistojen tahtotila ja vaikuttavuus, mikä vaarantaa yliopistojen autonomian. (VY)

Tuloksellisuuteen perustuvien kriteerien merkittävä painoarvo mallissa tekee mallista myös läpinäkyvän ja ennakoitavan, joka on yliopistojen näkökulmasta hyvä asia. Strategisen rahoituksen mahdollisimman täysimääräinen myöntö koko nelivuotiseksi sopimuskaudeksi kerrallaan auttaisi myös yliopistojen toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua. (TY)

Nykyisestä liian vahvasta tuloperusteisuudesta on edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta. (JUKO ry, Akava ry)

Sivista ehdottaa, että korkeakoulut saisivat oikeuden periä maksuja korkeakoulututkinnosta niiltä opiskelijoilta, jotka ovat aiemmin suorittaneet samantasoisin tutkinnon. Korkeakoulut päättäisivät maksujen suuruudesta eri aloilla ja tutkintotasoilla. Aloilla, joilla on merkittävä yhteiskunnallinen tarve, korkeakoulu voisi sopia maksuttomasta opintotarjonnasta opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Julkaisufoorumi-luokitus ei julkaisufoorumin peruseriaatteiden mukaan kuitenkaan sovellu tieteenalojen väliseen vertailuun eikä sen pitä ohjata aloja kilpailemaan keskenään. Seuraavaa sopimuskautta (2029–) varten on viimeistään tarkasteltava paremmin laatua ja vaikuttavuutta arvioivan mallin käyttöönottoa (esim. paneeliarviot, Suomen Akatemian profilointirahoituksen vahvistaminen, Tieteen tila-selvityksen edistyneet bibliometriset indikaattorit, tutkimuksen vastuullisen arvioinnin linjaukset). (AYO)

Tietolähteet on hyvä varmistaa ennen laskentakriteerien vahvistamista. (Tilastokeskus)

Jatkotyötä silmällä pitäen näemme tarpeen arvioida, palveleeko nykyinen korijärjestelmä enää alojen kustannuskehitystä ja opetusmenetelmien muutosta. Teknologiatarpeet ovat tulleet laajemmin eri koulutusalojen vaatimuksiin. Ehdotamme, että jatkoa varten korien toimivuudesta tehtäisiin arviointi ja mallinnus. (OAJ)

Unifi toivoo, että tulevan sopimuskauden (2025–28) jälkeisten rahoituksen ja ohjauksen tarpeiden tunnistaminen ja suunnittelu käynnistetään pian. Indikaattoripohjaiseen mallin tehtävät muutokset on suunniteltava hyvissä ajoin, jotta korkeakoulut voivat niihin toiminnassaan valmistautua. Unifi odottaa, että kansainvälisten opiskelijoiden tutkintojen säilymistä rahoitusmallissa tarkastellaan tulevan sopimuskauden jälkeen.

Professoriliitto olisi toivonut, että muistiossa olisi otettu perustellusti kantaa arvioinnin suosituksiin.

Taideyliopiston perustamissopimuksessa sitouduttiin pysyvään tasonkorotukseen yliopiston rahoitustasoon. Tämä on huomioitava muita rahoitus- ja ohjausmallin komponentteja tarkasteltaessa. (TaiY)

Korkeakoulujen yhteistyöhön, työnjakoon ja jatkuvaan oppimiseen tulisi olla enemmän kannusteita. Tiedossa olevilla resursseilla on hyvin vaikea edetä kohti korkeakoulutuksen 50 % tutkintotavoitetta koulutuksen laadusta ja/tai henkilöstön hyvinvoinnista tinkimättä. (Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry)

Joustavuuden vähenemistä uudelleen kouluttautumisessa on hyvä seurata huolellisesti, ettei se vaikuta kielteisesti työllistymisen ja työurien kehitykseen ja siten hidasta muita hallitusohjelmavoitteita. (JY)

Kun rahoitusmallilla ohjataan yliopistoja keskinäiseen kilpailuun samoissa asioissa, mahdollisuudet profiloitumiseen ja siihen perustuvan yhteistyön lisäämiseen jäävät hyödyntämättä. Profiloituminen voi olla paitsi tiettyihin aloihin keskittymistä, myös toimintojen valitsemista, esimerkiksi vahvaa tutkimusprofiilia, innovaatiotoimintaa, jatkuvan oppimisen kehittämistä, kansainvälisyyttä, aluekehityksen tukemista tai vastaavaa. Informaatio-ohjauksella ja laatua mittaavilla arvioinneilla tulisi olla nykyistä suurempi rooli yliopistojen rahoituksen suuntaamisessa. Arvioinnin kohteena tulisi olla se, miten yliopisto menestyy suhteessa itse itselleen asettamiinsa tavoitteisiin laatu huomioiden. Arvioinnit tulisi suorittaa vertaisarvioinnin periaattein esimerkiksi asiantuntijapaneelien toimesta. (AYO)

Opiskelijoiden sosiaaliturvan heikennykset ovat ristiriitaisia rahanjakomallin muutosten kanssa, sillä toimeentulon leikkaukset todennäköisesti ohjaavat opiskelijat työskentelemään yhä enemmän opintojen ohella, joka osaltaan saattaa hidastaa opintojen suorittamista. (HY)

Tarpeen varmistaa, että muutokset koulutuspolitiikassa tukevat opiskelijoiden hyvinvointia ja mahdollistavat heidän menestyksensä opintojen aikana. (Tampereen ylioppilaskunta)

Lausuntopalautteen johdosta perustelumuiotioon on tehty joitakin täsmennyksiä ja täydennyksiä erityisesti ensikertaisia uusia opiskelijoita koskevan laskentakriteerin osalta.

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 § Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin yliopistoasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaisen koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit.

Momentin 1 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa kalenterivuonna aloittaneiden uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärä, lukuun ottamatta tilauskoulutukseen otettuja opiskelijoita ja lukuvuosimaksuvelvollisia opiskelijoita. Laskentakriteeri olisi uusi ja se perustuisi yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muutokseen (11.4.2024; /2024), jonka mukaan koulutuksen rahoitusosuus perustuu muun ohella uusiin opiskelijoihin, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Ehdotettavan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisilla uusilla ensikertaisilla opiskelijoilla tarkoitettaisiin asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan opiskelijoita, jotka ovat aloittaneet pelkästään alempaan tai sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa tai sellaisessa ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa, jonka yliopisto järjestää ilman siihen kuuluvaa alempaa korkeakoulututkintoa, ja jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen

korkeakoulujärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa.

Momentin 2 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja, kuitenkin enintään sopimuskaudelle asetettua koulutuslaryhmittäistä tutkintotavoitetta vastaavaan rahoitusrajaan saakka. Laskentakriteeri vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista laskentakriteeriä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopiston välisissä neuvotteluissa sovitun tutkintotavoitteen ylittävistä tutkinnoista ei jatkossakaan myönnettäisi valtionrahoitusta, millä varmistetaan koulutuksen kohdentuminen työvoimatarpeen kannalta keskeisille aloille. Yliopistoja halutaan edelleen kannustaa suuntaamaan koulutusta ja tutkintoja osaamis- ja työvoimatarpeiden mukaisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriön mahdollisuus ohjata valtakunnallista korkeakoulutustarjontaa on ollut keskeinen väline rahoitusmallin ei-toivottavien vaikutuksen vähentämiseksi. Edelleen on nähty tarpeellisenä sopia alakohtaisista koulutusmääristä ja säilyttää yhteys tavoitteiden ja määrärahojen välillä tutkintomäärien alaryhmittäisellä rahoitusrajalla. Tällä on tarkoitus rahoitusoptimoinnin sijaan kannustaa rahoituksen suuntaamista osaamistarpeiden sekä koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden perusteella. Rahoitusrajan roolia korkeakoulujen ohjauksessa on jatkossa tarpeen tarkastella tarkemmin ottaen huomioon tarve edelleen turvata ministeriön mahdollisuudet koulutustarjonnan ohjaamiseen. Ylikoulutus (tai koulutuksen alihyödyntäminen) on Suomessa kansainvälisesti vertaillen vähäistä. Ylikoulutuksen välttämiseksi on tarpeen ennakoiteihin perustaen tarkoin harkita mille koulutusaloille korkeakoulutuksen laajentaminen kohdennetaan.

Tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja ei jatkossakaan huomioitaisi laskettaessa tutkintojen lukumäärää. Tilauskoulutus on yliopistojen liiketoimintaa, jonka järjestämisestä yliopiston on yliopistolain 9 §:n mukaan perittävä koulutuksen tilaajalta vähintään siitä aiheutuvat kustannukset kattava maksu.

Yliopistolain 10 §:n mukaisesti perittävillä lukuvuosimaksuilla, joiden ei tarvitse voimassa olevan lainsäädännön mukaan kattaa kaikkia koulutuksen järjestämisen kustannuksia, ei jatkossakaan olisi vähentävää vaikutusta yliopistoille myönnettävään valtionrahoitukseen. Täyskatteellisia lukuvuosimaksuja koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa työryhmässä ([asettamispäätös 18.8.2023, VN/23673/2023](#)). Valmistelun tässä vaiheessa on arvioitu, että täyskatteellisia lukuvuosimaksuja koskevat säännökset voisivat tulla voimaan 1.8.2026 ja ne koskisivat vasta tämän jälkeen opintonsa aloittavia. Opiskelijat sitovat kuitenkin korkeakoulujen resursseja. Joillakin korkeakouluilla EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden osuus on merkittävä. Sopimuskaudella 2025–2028 ei ehdi merkittävässä määrin tulla täyskatteellisia lukuvuosimaksuja maksavia opiskelijoita (vuoden 2028 rahoitusta määritettäessä käytetään vuosina 2024–2026 suoritettuja tutkintoja). Sopimuskaudesta 2029–2032 eteenpäin on arvioitava erikseen, onko vielä perusteita lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden suorittamien tutkintojen tai muihin ao. opiskelijoihin liittyviin indikaattoreihin huomioon ottamiselle rahoituslaskennassa. Korkeakouluilla on myös viisi vuotta aikaa varautua mahdolliseen muutokseen.

Momentin *3 kohdan* mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen lukumäärä lukuun ottamatta tilauskoulutuksessa suoritettuja tutkintoja. Laskentakriteeri vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista laskentakriteeriä.

Momentin *4 kohdan* mukaan laskentakriteerinä olisi yliopiston avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä lukuun ottamatta asianomaisen yliopiston tutkinto-opiskelijoiden ja ulkomaisten vaihto-opiskelijoiden suorittamia opintopisteitä. Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Ensikertalaisten aseman parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden ohella on välttämätöntä kehittää muita koulutusvaihtoehtoja ja niiden tarjontaa tutkinnon jo suorittaneille. Yliopistot voivat lisätä tutkintojen osien tarjontaa avoimena yliopisto-opetuksena, erillisinä opintoina ja maksullisena palvelutoimintana. Myös erikoistumiskoulutuksen tarjontaa voidaan kehittää ja laajentaa työelämässä olevien tarpeisiin. Korkeakoulut ja eri sidosryhmät ovat nähneet, että jatkuvan oppimisen rahoituksen olisi tultava korkeakoulujen rahoituskehyksen ulkopuolelta. Jatkuvan oppimisen säilyttäminen rahoitusmallissa on edelleen perusteltua, koska lyhyellä aikavälillä ei ole nähtävissä, että rahoitus tulisi kokonaisuudessaan korkeakoulukehyksen ulkopuolelta. Korkeakouluille tarvitaan edelleen kannusteita tutkintojen ja niiden osien tuottamiseen ja jatkossa myös yhä enemmän pienten osaamiskokonaisuuksien konseptin ja koulutussisältöjen kehittämiseen työelämäyhteistyössä.

Esitettävän asetuksen 1 §:n *7 momentissa* säädettäisiin uudesta rajauksesta, jonka mukaan 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa opintopisteissä huomioitaisiin vuonna 2024 tai sen jälkeen suoritetuista opintopisteistä vain ne, joiden suorittajalla on suomalainen henkilötunnus.

Asetuksen 1 §:n 1 momentin *5 kohdan* mukaan laskentakriteerinä olisi korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella yliopistossa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä. Tämän laskentakriteerin osalta opintojen tuottajakorkeakoulu saa laskea suoritettujen opintopisteet hyväkseen. Yliopistolle, joka myöntää tutkinnon, rahoitus kohdentuu momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti suoritettujen tutkinnon perusteella. Laskentakriteeri vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista kriteeriä.

Momentin *6 kohta* vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohtaa. Laskentakriteerinä olisi valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna.

Momentin *7 kohta* vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 6 kohtaa. Laskentakriteerinä olisi yliopistossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä Suomessa kalenterivuositain, vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Momentin *8 kohta* vastaisi voimassa olevan asetuksen 7 kohtaa. Laskentakriteerinä olisi valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä kalenterivuonna.

Pykälän 2 *momentissa* määriteltäisiin pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut uudet ensikertaiset opiskelijat. Sen mukaan uusilla ensikertaisilla opiskelijoilla tarkoitettaisiin asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan opiskelijoita, jotka ovat aloittaneet pelkästään alempaan tai sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa tai sellaisessa ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa, jonka yliopisto järjestää ilman siihen kuuluvaa alempaa korkeakoulututkintoa, ja jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen korkeakoulujärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Yliopistolain 7 §:n 2 momentin mukaan ylempään korkeakoulututkintoon johtava koulutus voidaan järjestää valtioneuvoston asetuksella säädettävillä aloilla myös ns. yksiportaisesti siten, että koulutukseen ei kuulu alempaa korkeakoulututkintoa, jos se on tarkoituksenmukaista koulutusalaan liittyvien ammatillisten vaatimusten kannalta. Yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (794/2004) 14 §:n 2 momentin mukaan yliopistot voivat järjestää lääketieteen lisensiaatin ja hammaslääketieteen lisensiaatin tutkintoihin johtavan koulutuksen siten, että koulutukseen ei kuulu alempaa korkeakoulututkintoa.

Pykälän 3 *momentissa* määriteltäisiin pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut koulutusalaryhmät. Ryhmät vastaisivat sisällöltään voimassa olevan asetuksen 1 §:n 2 momentissa määriteltyjä ryhmiä. Koulutusalaryhmiä koskevaa terminologiaa on kuitenkin joiltain osin täsmennetty vastaamaan Tilastokeskuksen kansallisen koulutusluokituksen terminologiaa.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tutkintojen lukumäärän painottamisesta tutkinnon suorittamisaikaa ja toisen saman tasoisen tutkinnon suorittamista koskevilla kertoimilla. Momentin mukaan tutkintojen lukumäärää laskettaessa yliopistolain 40 §:ssä tarkoitettussa tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,8 (nykyisin 1,5). Enintään 12 kuukautta tavoitteellista suorittamisaikaa pidemmässä ajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,3, kuten voimassa olevassa asetuksessakin. Tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen kertoimen korottamisella on tarkoitus parantaa yliopistojen kannustimia läpäisyä edistävien käytäntöjen edelleen kehittämiseen ja käyttöönottoon. Sekä kansainvälisessä että kotimaisessa tutkimuksessa on havaittu, että korkeakoulut voivat edistää opiskelijoiden läpäisyä omilla käytännöillään. Korkeakoulut ovat viime vuosina lisänneet opintojen edistymisen seuranta- ja opiskelijoiden ohjausta ja tukea läpäisyn parantamiseksi. Yksilötason kannuste tavoiteaikaiseen tutkinnon suorittamiseen on opintotukilain (65/1994) mukainen opintolainahyvitys, johon korkeakouluopiskelija on oikeutettu suoritettuaan tutkinnon määräajassa.

Jos tutkinnon suorittanut on aiemmin saanut samassa yliopistossa samaa tutkintoa koskevan opiskeluoikeuden tai siirtynyt suorittamaan tutkintoa siirto-opiskelijana, opintojen suorittamisajan laskenta aloitettaisiin opiskelijan ensimmäisen opiskeluoikeuden alusta. Joissakin korkeakouluissa (lähinnä ammattikorkeakouluissa) on käytäntönä myöntää uusi opiskeluoikeus samaan tutkintoon sellaisille henkilöille, joilla aiemman samaan tutkintoon kohdistuvan opiskeluoikeuden määräaika on umpeutumassa. Ehdotettu laskentatavan tarkennus tarkoittaisi sitä, että tutkintojen suorittamisajan laskentaa rahoitusmallissa ei

aloitettaisi samaan tutkintoon johtavissa opinnoissa uudelleen vaan ensimmäisen opiskeluoikeuden alusta.

Jos ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa ylemmän korkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon taikka jos alemman korkeakoulututkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon, toista tutkintoa painotettaisiin lisäksi kertoimella 0,5 (nykyisin 0,7). Kertoimen alentamisen tarkoituksena on tukea korkeakoulupaikkojen tarkoituksenmukaista käyttöä ja edistää ensikertaisten opiskelijoiden osuuden kasvattamista. Tutkintokoulutuksesta syntyvä hyöty julkiseen talouteen on tutkimustiedon perusteella merkittävästi suurempi ensimmäisen tutkinnon kohdalla verrattuna toiseen saman tasoiseen tutkintoon. Tärkeää koulutustason nostotavoitteen saavuttamisen kannalta olisi, että mahdollisimman moni saisi mahdollisuuden korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukainen uusien ensikertaisia opiskelijoita koskeva laskentakriteeri ja sen maltillinen rahoitusosuus sekä toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen alentaminen olisivat toisiaan tukevia ja täydentäviä toimia. Toista tutkintoaan suorittavat voivat ainakin osin hyväksilukea aiempia opintojaan osaksi uutta, erityisesti saman tai lähialan tutkintoa, jolloin yliopiston näkökulmasta he tarvitsevat oletettavasti ensikertaisia opiskelijoita vähemmän opetus- ja ohjausresursointia korkeakoululta. Osalla opiskelijoista oman alan hyvin varhaisessa vaiheessa tehty alanvalinta tuo tarpeen koulutustautua uudelleen toiselle alalle. Kiinnostuksen kohteen muuttumisen lisäksi kyse voi olla myös erilaisista työllistymisongelmista, jotka liittyvät alaan tai esimerkiksi opiskelijan terveydentilan tai elämäntilanteen muutoksiin. Tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien kehittämistyö on vielä alkuvaiheessa ja se ei ehdi vaikuttamaan tulevan sopimuskauden aikana koulutusmahdollisuuksien kehittymiseen tai opiskelijoiden haluun hakeutua lyhyempiin koulutuksiin. Korkeakoulut ovat nähneet, että niillä on vain rajalliset mahdollisuudet ottaa huomioon uusien opiskelijoiden tausta opiskelijavalinnassa tai estää useamman tutkinnon suorittamista. Tästä syystä on perusteltua, että rahoituksen kohdennuksessa huomioidaan jatkossakin myös toisen saman tasoisen tutkinnon suorittaneet, vaikkakin nykyistä pienemmällä kertoimella. Samanaikaisesti ensikertaisten asemaa parantavien toimien kanssa korkeakoulujen on vahvistettava mahdollisuuksia saada tarvittavaa osaamisen päivitystä muuten kuin tutkintokoulutuksen kautta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tutkintojen alakohtaisista kertoimista. Tutkinnot jaettaisiin liitteen 3 kohdan mukaisesti kolmeen eri ryhmään, joista ryhmään A kuuluvien tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 3, ryhmään B kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 1,75 ja ryhmään C kuuluvien tutkintojen lukumäärää kertoimella 1. Kertoimet vastaisivat suuruudeltaan voimassa olevan asetuksen mukaisia kertoimia. Kertoimilla huomioitaisiin jatkossakin erilaisten tutkintojen järjestämisestä aiheutuvia kustannus- ja muita eroja ja parannettaisiin yliopistojen mahdollisuuksia osaamistarpeet huomioon ottaviin rakenneuudistuksiin. Osassa tutkintokoulutusta edellytetään huomattavia laitteistoinvestointeja opetuksen tueksi. Osalla aloista opetus puolestaan perustuu yksilö- ja pienryhmäopetukseen. Lisäksi erityisiä kustannuksia aiheutuu hyvin pienistä, mutta yhteiskunnan kannalta välttämättömistä

koulutuksista, joiden järjestäminen on jatkossakin tarpeen varmistaa. Yliopistojen on kyettävä vastaamaan yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin ja tällöin tarvitaan kannusteita myös kalliimpien koulutusalojen kehittämiseksi. Alakerroinryhmittelyssä pääosa tutkinnoista kuuluisi ryhmään C, jota ei painotettaisi lainkaan.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin yliopiston tutkintotavoitetta vastaavan rahoitusrajan ylittävien tutkintojen poissulkemisesta rahoituksen laskennassa. Jos yliopiston kolmen vuoden tutkintototeuman keskiarvo ylittää 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tutkintomäärien rahoitusrajan, rahoitusrajan mukaista koulutuslaryhmän tutkintomäärää painotettaisiin 4 ja 5 momentin mukaisten kertoimien keskiarvolla kaikista koulutuslaryhmän tutkinnoista. Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:n 5 momenttia.

Pykälän 7 momentin säännös olisi voimassa olevaan asetukseen nähden uusi. Sen mukaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa opintopisteissä huomioitaisiin vuonna 2024 tai sen jälkeen suoritetuista opintopisteistä vain ne, joiden suorittajalla on suomalainen henkilötunnus. Muutoksella yliopistoja kannustetaan suuntaamaan avointa yliopisto-opetusta erityisesti Suomessa asuville tai muutoin Suomeen kiinnittyneille henkilöille. Suomalaisen henkilötunnuksen saa, jos oleskelee laillisesti Suomessa ja rekisteröinnille on peruste. Maahanmuuttoviraston myöntäessä ulkomaalaiselle oleskeluluvan tai oleskelukortin taikka rekisteröidessä oleskeluoikeuden, henkilötiedot rekisteröidään automaattisesti väestötietojärjestelmään ja samalla annetaan henkilötunnus. Myös verohallinto voi antaa henkilötunnuksen silloin, kun ulkomaalainen henkilö tarvitsee sitä verotuksellisista syistä aloittaessaan työskentelyn Suomessa. Suomalaisen henkilötunnuksen saaminen ei ole sidottu henkilön kansalaisuuteen, vaan lailliseen oleskeluun Suomessa. Rahoituslaskennan opintosuoritteissa vain suomalaisen henkilötunnuksen omaavien huomioon ottaminen tarkoittaa todennäköisempää kiinnittymistä Suomeen ja osaamishyödyn kohdentumista suomalaisen työelämän kehittämiseen. Skaalautuvien digitaalisten opintokokonaisuuksien, ns. massa-MOOC:ien, tarjoaminen globaalisti on suomalaisissa korkeakouluissa vielä pieni, joskin nousussa oleva ilmiö. Massatoteutukset voisivat potentiaalisesti kasvattaa avoimina korkeakouluopintoina suoritettujen opintopisteiden määrää hyvin merkittävästi ja näin vähentää opintopistekohtaista kannustetta sekä kohdentaa rahoitusta korkeakoulujen välillä hyvinkin ennakoimattomasti. Yliopistoille kohdennettavan valtionrahoituksen laskentakriteerit ja niiden määrittelyt eivät rajoita suomalaisten tai ulkomaalaisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia, vaan ainoastaan määrittävät rahoituslaskennassa huomioon otettavat opintosuoritteet. Suomen korkeakoulujärjestelmä perustuu jatkossakin avoimuuden, kansainvälisyyden ja vastuullisuuden periaatteille. Yliopistot voivat yliopistolain 7 §:n 1 momentin mukaisesti tarjota tutkintojen osia sisältävää koulutusta halutessaan myös liiketaloudellisesti hinnoiteltuna täydennyskoulutuksena, jolloin koulutuksen kustannukset kattaa täysimääräisesti opiskelija tai esimerkiksi tämän työnantaja.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin tarkemmin 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetusta opiskelijapalautekyselystä voimassa olevaa asetusta vastaavasti. Momentin mukaan opiskelijapalautekyselyssä alempaan korkeakoulututkintoon kuuluvat opinnot suorittaneet opiskelijat sekä lääketieteellisellä ja hammaslääketieteellisellä alalla opiskelijat, jotka ovat suorittaneet neljään ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot ja saaneet oikeuden toimia tilapäisesti laillistetun lääkärin tai

hammaslääkärin tehtävässä, vastaavat liitteen 4 kohdan mukaisiin väittämiin ja kysymyksiin. Väittämiin ja kysymyksiin annetut vastaukset pisteytetään liitteen 5 kohdan mukaisesti.

Pykälän 9 momentin mukaan 1 momentin 7 kohdan mukaisessa työllisten määrän laskennassa yrittäjiksi työllistyneiden määrää painotettaisiin kertoimella 2, kuten nykyisinkin.

Pykälän 10 momentissa säädettäisiin 1 momentin 8 kohdan mukaisesta uraseurantakyselystä voimassa olevaa asetusta vastaavasti. Uraseurantakyselyssä viisi vuotta ennen tilastovuotta ylemmän korkeakoulututkinnon, farmaseutin tutkinnon tai varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kelpoisuusvaatimuksena olevan tutkinnon suorittaneet vastaavat liitteen 6 kohdan mukaisiin väittämiin ja kysymyksiin. Väittämiin ja kysymyksiin annetut vastaukset pisteytetään liitteen 7 kohdan mukaisesti.

Pykälän 11 momentin mukaan 1 §:n mukaisten laskentakriteereiden keskinäiset painotukset määräytyisivät liitteen 1 kohdan mukaisesti.

2 § Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit

Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin yliopistoasetuksen 6 §:n 2 momentin mukaisen tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerit.

Momentin 1 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi julkaisujen lukumäärä tiedonkeruu- ja tasoluokittain painotettuna. Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi yliopistossa suoritettujen tohtorin tutkintojen lukumäärä. Voimassa olevan asetuksen tohtorin tutkintoja koskevasta rahoitusrajasta luovuttaisiin. Tohtorin tutkintotavoitteet on tarkoitettu asettaa kaudella 2025–2028 edelleen yliopistotasoisena. Vuosina 2024–2027 yliopistojen toteuttamaa tohtorikoulutusta ollaan lisäksi lisäämässä merkittävästi valtion tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettavalla lisärahoituksella. Tohtorin tutkinnoilla säilyisi edelleen merkittävä rooli yliopistojen rahoituskriteereinä, mutta osaamisen huoltovarmuuden vahvistamiseksi tohtorin tutkintoja koskevan rahoitusrajan säilyttäminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Momentin 3 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus. Säännös vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa.

Momentin 4 kohdan mukaan laskentakriteerinä olisi kotimainen ja kansainvälinen yrityksiltä saatu tutkimusrahoitus sekä muu kotimainen tutkimusrahoitus. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 kohtaa, jonka sanamuotoon tehtäisiin vähäisiä terminologisia muutoksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetaan julkaisulla. Momentti vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 2 §:n 2 momenttia, mutta sen terminologiaa täsmennettäisiin vastaamaan opetus- ja kulttuuriministeriön tiedonkeruun muuttuneita käsitteitä. Muutokset olisivat teknisiä.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin eräiden julkaisutiedonkeruuluokkien painottamisesta sisällöllisesti vastaavasti kuin voimassa olevassa asetuksessa.

Pykälän 4 *momentin* mukaan avoimesti saatavilla olevia julkaisuja painotettaisiin kertoimella 1,2, kuten nykyisinkin. Avoimesti saatavilla olevalla julkaisulla tarkoitettaisiin julkaisua, joka on opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja koskevassa tiedonkeruussa merkitty kokonaan avoimella julkaisukanavalla tai osittain avoimella julkaisukanavalla ilmestyneeksi avoimesti saatavilla olevaksi julkaisuksi taikka rinnakkaistallennetuksi julkaisuksi. Momentin terminologiaa täsmennettäisiin vastaamaan opetus- ja kulttuuriministeriön tiedonkeruun muuttuneita käsitteitä. Kertoimella säilytettäisiin kannusteet avoimen julkaisemisen käytäntöihin.

Pykälän 5 *momentissa* määriteltäisiin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu kansainvälinen kilpailtu tutkimusrahoitus, jolla tarkoitettaisiin yliopiston tilikauden aikana syntyneitä tutkimusmenoja vastaavaa rahoitusta, joka on ilmoitettu seuraavissa opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusrahoitusta koskevan tiedonkeruun luokissa:

- 1) suoraan Euroopan unionilta tuleva puiteohjelmärahoitus tai muu laadullisesti kilpailtu EU-rahoitus;
- 2) ulkomaiset rahastot ja säätiöt;
- 3) kansainväliset järjestöt;
- 4) muu ulkomainen rahoitus.

Pykälän 6 *momentissa* määriteltäisiin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu kotimainen ja kansainvälinen yrityksiltä saatu tutkimusrahoitus ja muu kotimainen tutkimusrahoitus, joilla tarkoitettaisiin yliopiston tilikauden aikana syntyneitä tutkimusmenoja vastaavaa rahoitusta, joka on ilmoitettu seuraavissa opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusrahoitusta koskevissa tiedonkeruun luokissa:

- 1) kotimaiset yritykset;
- 2) ulkomaiset yritykset;
- 3) Suomen Akatemia;
- 4) Innovaatiorahoituskeskus Business Finland.

Pykälän 7 *momentin* mukaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tutkimusrahoituksista kotimaisilta ja kansainvälisiltä yrityksiltä saatua tutkimusrahoitusta painotettaisiin kertoimella 1,2. Yritysrahoituksen painottamisella tuettaisiin kansallisia TKI-tavoitteita kannustaen yliopistoja yritys yhteistyön vahvistamiseen tutkimuksessa ja hakien samalla julkisen rahoituksen vipuvaikutusta ulkopuoliselle rahoitukselle ja sen hankkimiselle.

Tutkimusrahoituksen laskentakriteeri rakentuu yliopistojen rahoitusmallissa kahdesta erillisestä korista. Molempien korien rahoitusosuutta lisättäisiin (asetuksen liitteen 2 kohta), joten kansainvälisen tutkimusrahoituksen rahoitusosuuden merkitys vahvistuisi lähtökohtaisesti. Tässä laskentakorissa EU –puiteohjelmärahoituksen ja muun laadullisesti kilpaillun EU –rahoituksen osuus on yli 78 %. Maltillinen yritysrahoituksen kerroin ei juurikaan vaikuttaisi samassa korissa tarkasteltavien Suomen Akatemian ja Business Finlandin rahoituksen perusteella rahoitusmallin kautta kohdentuvaan rahoitukseen. Yritysrahoituksen osuus on yliopistojen vuoden 2022 tilastojen mukaan 13,1 % kotimaisten ja kansainvälisten yritysten, Suomen

Akatemian ja Business Finlandin yliopistoille osoittaman tutkimusrahoituksen kokonaisuudesta.

Pykälän 8 momentin mukaan 2 §:n mukaisten laskentakriteereiden keskinäiset painotukset määräytyvät liitteen 2 kohdan mukaisesti.

3 § *Laskentakriteerien mukaisten tietojen päivittäminen*

Pykälän 1 momentin mukaan kaikkien nykyisten laskennallisten rahoitustekijöiden laskennassa käytettäisiin jatkossakin kolmen viimeisimmän saatavilla olevan tilastovuoden keskiarvoja. Säännös turvaa laskennallisen rahoituksen vakautta ja ennustettavuutta.

Pykälän 2 momentin mukaan uusia ensikertaisia opiskelijoita koskevan rahoitustekijän laskenta suoritettaisiin kuitenkin viimeisen käytettävissä olevan vuoden (kesäkuun tilanne) toteutuman perusteella. Rahoitustekijällä on tarkoitus tukea koulutusmäärien lisäämistä ja koulutustason nostoa vähentämällä korkeakoulutuksen kasautumista. Korkeakoulut saisivat mahdollisimman nopeavaikutteisesti tukea uusista opiskelijoista aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Kohdennus yliopistojen välillä tehtäisiin suoraan kunkin laskentakriteerin mukaisessa suhteessa, kuten nykyisinkin.

4 § *Voimaantulo*

Pykälä sisältäisi tavanomaisen voimantulosäännöksen sekä säännöksen yliopistokohtaisesta rahoituksen muutoksen rajoittamisesta vuosina 2025 ja 2026.

Liite

1. Koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset

Liitteen kohdassa 1 määritettäisiin asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaisten koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset. Rahoitusosuuden osuus koko perusrahoituksesta on yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n (11.4.2024; /2024)) mukaisesti 44 prosenttia.

Asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaisten laskentakriteereiden prosentiosuudet koko perusrahoituksesta säilyisivät suoritettujen alempien korkeakoulututkintojen (11 %), ylempien korkeakoulututkintojen (19 %), yhteistyöopintojen (1 %), työllistymisen (2 %), uraseurannan (2 %) ja opiskelijapalautteen (3 %) osalta nykyisellään. Uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan uuden laskentakriteerin painoarvo olisi 3 %, joka toteutettaisiin siirtona strategiarahoituksesta (2 % -yksikköä) ja avoimessa yliopisto-opetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettuja opintopisteitä koskevasta rahoitustekijästä (1 % -yksikkö), jonka painoarvo olisi esityksen mukaan 3 % (nykyisin 4 %). Uusia ensikertaisia opiskelijoita koskevan laskentakriteerin ehdotettu painoarvo on riittävä vaikuttavuuden aikaansaamiseksi mutta säilyttää tarvittavan vakauden rahoitusmallin kokonaisuudessa. Myös jatkuvan oppimisen kannusteet rahoitusmallissa

säilyisivät riittävinä, ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen valmistelu liittyen avointa yliopisto-opetusta koskevien maksujen enimmäismäärän korottamiseen.

2. *Tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset*

Liitteen kohdassa 2 määritettäisiin asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaisten tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiden keskinäiset painotukset. Rahoitusosuuden osuus koko perusrahoituksesta on yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n (11.4.2024; /2024)) mukaisesti 37 prosenttia koko perusrahoituksesta.

Tohtorin tutkintojen lukumäärää koskevan laskentakriteerin painoarvoa nostettaisiin 9 %:iin (nykyisin 8 %). Tohtorin tutkintojen painoarvon vahvistamisella tuetaan kansallisia TKI-tavoitteita. Suomessa tohtoritutkimuksen suorittaneiden osuus väestöstä on pienempi kuin pohjoismaisissa verrokkimaissa. Erityisesti tohtorien osuus on pieni yksityisen sektorin tutkimus- ja kehitystehtävissä.

Kansainvälistä kilpailtua tutkimusrahoitusta koskevan laskentakriteerin painoarvoa nostettaisiin 7 %:iin (nykyisin 6 %) ja kotimaista ja kansainvälistä yrityksiltä saatua tutkimusrahoitusta ja muuta kotimaista tutkimusrahoitusta (Suomen Akatemia, Business Finland) koskevan kriteerin painoarvoa samoin 7 %:iin (nykyisin 6 %).

Hallituksen tavoitteena on Suomeen ohjautuvan EU:n T&K-rahoituksen kaksinkertaistaminen. Valtion tutkimusrahoituksen lisäyksellä on kiinteä yhteys siihen, mitä tapahtuu yritysten tutkimusrahoituksen määrässä. Yliopistoja on tarpeen kannustaa hyödyntämään nykyistä laajemmin EU:n rahoitusinstrumentteja ja lisäämään yhteistyötä yritysten kanssa. EU–vastinrahoitukseen on valtion vuoden 2024 talousarvioesityksessä erillinen lisärahoitus, jonka määrä korkeakouluille on yhteensä noin 20,6 milj. euroa. Suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa eri tutkimusalojen alustat ja korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten, yritysten, julkishallinnon sekä kolmannen sektorin toimijoiden välille rakentuvat ekosysteemit tarjoavat hyvää pohjaa korkeakoulujen toiminnan vaikuttavuuden vahvistamiselle ja lisärahoitukselle. Ehdotettavilla muutoksilla haetaan julkisen rahoituksen vipuvaikutusta ulkopuoliselle rahoitukselle ja sen hankkimiselle.

Yliopistojen julkaisujen lukumäärää koskevan laskentakriteerin painoarvo olisi 14 prosenttia, kuten nykyisinkin. Korkea painoarvo korostaa tieteellisten julkaisujen merkitystä yliopistojen tutkimustoiminnan keskeisenä tuotoksena, vaikuttavuuden tekijänä ja laadun mittarina.

3. *Yliopistossa suoritettujen tutkintojen ryhmät koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa*

Liitteen kohdassa 3 säädettäisiin tutkintojen yksityiskohtaisesta jakautumisesta asetuksen 1 §:n 5 momentissa tarkoitettuihin kolmeen ryhmään, joihin kuuluvia

tutkintoja painotettaisiin eri kertoimilla eri alojen tutkintojen järjestämisestä aiheutuviin kustannus- ja muihin eroihin perustuen. Ryhmään A (kerroin 3) kuuluvat tutkinnot vastaisivat voimassa olevan asetuksen ryhmään C (kerroin 3) kuuluvia tutkintoja ja ryhmään B (kerroin 1,75) kuuluvat tutkinnot voimassa olevan asetuksen ryhmään B (kerroin 1,75) kuuluvia tutkintoja. Ryhmiin kuuluvien tutkintojen nimet vastaavat Tilastokeskuksen koulutusluokituksen koulutuskoodien selitteitä.

Ryhmään A sijoitettaisiin eläinlääketieteen, hammaslääketieteen ja lääketieteen tutkinnot sekä erityisen kalliita arkkitehtuurin ja kulttuuri- ja taidealan tutkintoja. *Ryhmään B* sisällytettäisiin luonnontieteellisen alan koulutukset, pääosa tekniikan alan koulutuksista, huomattava osa maa- ja metsätieteellisen alan koulutuksista sekä muita yksittäisiä laite- tai henkilöstöintensiivisiä koulutuksia. Kerroinluokan 1 tutkintoja ei erikseen listattaisi asetuksen liitteessä, vaan *ryhmään C* (kerroin 1) sisältyisivät kaikki sellaiset tutkinnot, jotka eivät sisälly ryhmiin A (kerroin 3) tai B (kerroin 1,75). Muutos olisi tekninen eikä se vaikuttaisi korkeakoulujen välisiin rahoitussuhteisiin, mutta sillä vältettäisiin tarpeeton asetusmuutos tilanteessa, jossa otetaan käyttöön uusi tutkintonimike kesken sopimuskauden. Jos uudelle tutkintonimikkeelle tarvitaan kerroin 1,75 tai 3, se edellyttäisi kuitenkin liitteen 3 kohdan muuttamista.

4. *Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämät*

Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämät vastaisivat voimassa olevan asetuksen (119/2019) väittämiä eikä niihin ehdoteta muutoksia.

5. *Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikko*

Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikko vastaisi voimassa olevan asetuksen (119/2019) pisteytystaulukkoa eikä siihen ehdoteta muutoksia.

6. *Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämät ja kysymykset*

Koulutuksen rahoitusosuuden laskennassa huomioon otettavat valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämät ja kysymykset vastaisivat voimassa olevan asetuksen (119/2019) väittämiä ja kysymyksiä eikä niihin ehdoteta muutoksia.

7. *Valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämiin ja kysymyksiin annettujen vastausten pisteytysasteikko*

Valtakunnallisen uraseurantakyselyn väittämiin ja kysymyksiin annettujen vastausten pisteytysasteikko vastaisi voimassa olevan asetuksen (119/2019) pisteytystaulukkoa eikä siihen ehdoteta muutoksia.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Asetusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä yliopistoille yliopistolain 49 §:n mukaista perusrahoitusta vuodelle 2025.

Asetuksella kumottaisiin voimassa oleva yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annettu opetus- ja kulttuuriministeriön asetus (119/2019).

Yliopistojen vuosien 2025 ja 2026 rahoituksen laskentaan esitetään sisällytettäväksi muutosrajoitin, jolla on tarkoitus turvata yliopistoja liian suurilta negatiivisilta rahoitusmuutoksilta kuitenkin siten, ettei samalla liuenneta kohtuuttomasti tavoiteltuja kannustevaikutuksia. Asetuksen voimaantulosäännöksen mukaan yliopiston rahoitus, joka ei sisällä strategiaperusteista rahoitusosuutta eikä valtakunnallisten tehtävien rahoitusta, voisi vähentyä yhteensä enintään 3 prosenttia verrattuna edellisen vuoden rahoituksen tasoon, joka on suhteutettu rahoitusvuonna käytettävissä olevaan laskennalliseen rahoitukseen. Rajauksen laskennasta aiheutuva mahdollinen alijäämä jaettaisiin yliopistojen kesken niiden rahoituksen suhteessa.

Esitys

Esitetään, että opetus- ja kulttuuriministeriö antaa asetuksen yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä.